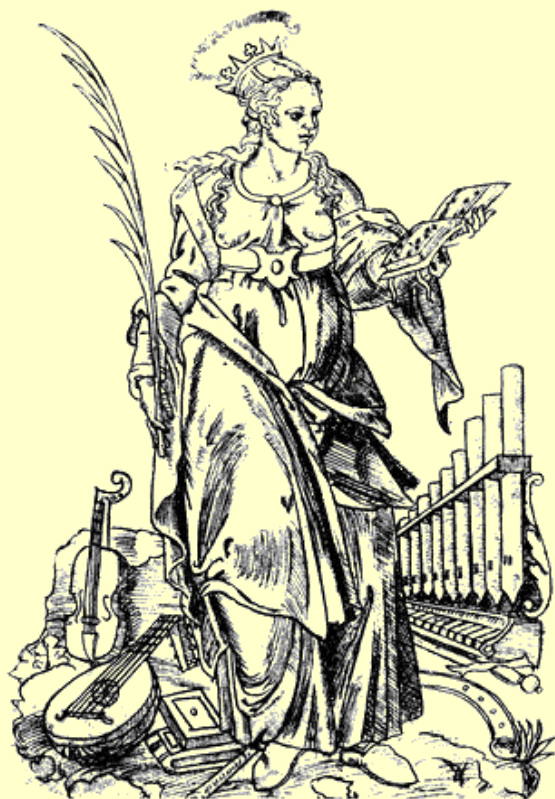

KDOV-blad

Herfst 2008

KDOV (opgericht 21 april 1917)
KDOV-blad verschijnt 4 x per jaar

Voorzitter:

Mr. Drs. Paul Houdijk, Rademakersgilde 115, 3994 BR Houten
e-mail: paul.houdijk@hetnet.nl - tel. 030-6380358

Secretaris:

Gemma Coebergh, Joh. Enschede Hof, Korte Begijnstraat 28, 2011 HC Haarlem
e-mail: Secrkdov@cs.com - tel. 023-5516877

Penningmeester:

Ir. Ben Hillen, Jachtwerf 12, 2725 DP Zoetermeer
e-mail: b.a.g.hillen@planet.nl - tel. 079-3418575

Leden:

Ruud Huijbregts, Poolsterlaan 8, 5632 AN Eindhoven
e-mail: ruud.huijbregts@planet.nl - tel. 040-2903428 - fax. 0842-232213

Jean-Pierre Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen

e-mail: organ.j.p.steijvers@hccnet.nl - tel. 0475-496456

Mark Heerink, Willemstraat 12, 8601 GH Sneek

e-mail: m.heerink@planet.nl - tel. 0515 430 137

Anja Hendrixx, Brusselsestraat 87 A 02, 6211 PC Maastricht

e-mail: Anja.Hendrixx@online.de - tel. 043-3252472

Ereleden:

Bernard Bartelink, Kees Bornewasser en Louis Toebosch

Hoofdredacteur KDOV-blad:

Drs. R.T.M. Hoogenboom, Streekweg 340, 1616 AS Hoogkarspel
e-mail: ra.hoogenboom@hetnet.nl - tel. 0228-562632

Eindredacteur KDOV-blad:

Ed van Aken, J.D. de Koklaan 43, 2552 DG Den Haag
e-mail: edvanaken@wanadoo.nl - tel. 070-4042828

Doel:

De vereniging heeft ten doel de bevordering van het liturgisch en artistiek stijpbegrip van de kerkmusici, werkzaam binnen de Nederlandse rooms-katholieke kerkprovincie en de behartiging van de geestelijke en materiële belangen van haar leden.

Voorwaarden voor het lidmaatschap:

Een bepaalde mate van vakbekwaamheid in muzikaal en liturgisch opzicht, tenminste op het niveau van de eisen voor het getuigschrift van de KDOV.

De contributie bedraagt € 36,- per jaar, 65+ lid € 26,- en reeds lid tevens 65+ in 2004 € 17,-. Postgiro: 10 31 344 t.n.v. KDOV, Zoetermeer

Website: www.kdov.nl

Opgaaf van leden en adreswijzigingen aan de secretaris.

Technische afwerking mededelingenblad: Krijn van Aken

Druk & verzending: Adrepek, Den Haag

ISSN-nummer 1388-2341

Inhoudsopgave

1

Redactioneel

Van het bestuur

Leden

De toekomst van jongerenkoren (Albert Arens)

Orgelmuziek: invullen of opvullen (Aart de Kort)

Waar haal ik mijn muziek en boeken vandaan? (Ruud Hoogenboom)

Liturgische muziek-documentatie (Ruud Hoogenboom)

Berichten

Orgelbouwnieuws

Uitgaven/recensies

Humor

Redactioneel

Beste leden van de KDOV. Het viel weer niet mee om ons blad weer aardig gevuld te krijgen. Het is uiteraard niet de bedoeling, dat ik het blad alleen opvul. Evenmin is het de bedoeling, dat ons blad een soort knipselkrant wordt van al dan niet interessante stukjes vanuit de orgel- en koorbladen, dan wel het internet. Hoe leuk ook die stukjes zijn, het moet m.i. méér een blad vóór en dóór de leden worden.

Anekdoten en humor zijn prima, maar levert u gerust eens een artikel in. Waar haalt u zoal uw bladmuziek vandaan?; heeft ú al een filmpje op Youtube?; wat doet ú met die ouder-wordende-stem?;

Soms word je wat moedeloos van de steeds legere kerk, de voortschrijdende 'infantilisering' van de gezinsmissen, het gezamenlijk om de tafel gaan om een broodje te halen ... u kent de verhalen wel.

Heeft u echter het 'Koninginnedagconcert' gezien op de t.v. op 30 april? De Kinderkoor Academie(s) o.l.v. Silvère van Lieshout. Een voorbeeld van hoogstaande kinderkoorzang. En wie zag ik bij de aanwezigen? Was dat niet Minister Plaskerk van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Hij moet niets hebben van de kerk/het geloof, maar zal de redding van onze kerkzang nu van hem moeten komen? Immers de protestanten zingen steeds vaker Latijn, het gregoriaans is in opmars. Lees die leuke berichten en recensies toch maar wèl. Al met al toch een goed gevuld blad geworden.

Gelukkig maar! U bent nu aan zet!

Wegens (gedeeltelijke) verandering van werkkring is dit overigens mijn voorlaatste KDOV-blad; het "winter-nummer" zal mijn afscheid als hoofdredacteur zijn. Helaas, maar het is niet anders.

Ruud Hoogenboom (hoofdredacteur)

Van de bestuurstafel

Ons bereikte het droevige bericht dat ons lid en oud–bestuurslid Toon Vermeulen op 8 juli is overleden. Toon was een bevolgen kerkmusicus en heeft in dat opzicht veel betekend voor zijn parochie Sint Jan de Doper in Arnhem. Hij was ook jaren lang een uitstekende penningmeester voor onze vereniging. Aan zijn persoon zal in een van de volgende KDOV–bladen nader aandacht worden besteed.

Paul Houdijk en Ben Hillen hebben op 13 juni de jaarvergadering van de Nederlandse Sint Gregorius Vereniging (NSGV) bezocht. Het was voor het eerst sinds jaren dat deze jaarvergadering vergezeld ging van een studiedag, die deze keer de toepassing van het gregoriaans als onderwerp had en positief kon worden beoordeeld.

Als altijd wenst het bestuur alle leden een plezierige en ontspannen vakantieperiode toe, die misschien ook de gelegenheid biedt kennis te nemen van de kerkmuzikale gang van zaken in andere kerken in binnen – of buitenland. In ieder geval hopen we dat u na de vakantie weer vol energie en met vertrouwen in de toekomst uw taken ter hand zult nemen.

Leden

Susanna Veerman, Poortersveld 301, 7327 AK Apeldoorn. Tel: 055-3014243, mobiel: 06-10729371. e-mail: sveerman@planet.nl

Nieuw emailadres F. Hamilton: f.hamilton7@upcmail.nl

Overleden : Toon Vermeulen.

De toekomst van jongerenkoren

Op 20 april werd in Culemborg een klein symposium gehouden over de toekomst van jongerenkoren. Aanwezig waren veertig vertegenwoordigers van koren uit het hele land. De dag werd georganiseerd door Code-X Music ism dr. Martin Hoondert. Een verslag.

De stichting Code-X is in april 2004 gestart als overbrugging van ResponZ naar een nieuw landelijk bureau voor het parochiële jeugd- en jongerenwerk. Omdat er nooit een nieuw bureau is gekomen in nu feitelijk de stichting Code-X de opvolger van ResponZ. De afdeling Code-X Music heeft veel bereikt voor de jongerenkoren de afgelopen jaren en zet nu het belang en de toekomst van jongerenkoren op de agenda.

Het aantal koren neemt drastisch af en er is van gerichte structurele steun door de kerkprovincie geen sprake. Het doel van deze bijeenkomst is op korte termijn te komen tot een werkconferentie die bijdraagt tot onderbouwde inzichten en een vitalisering in de toekomst ten bate van de koren kerkgemeenschap. Op het symposium geeft ook Dr. Martin Hoondert, hoogleraar Muziek en Christendom, zijn visie op jongerenkoren.

Er is een aantal koren dat het goed doet, in weerwil van de landelijke trend. Opvallend is dat de jongerenkoren in het Bisdom Rotterdam het goed doen, zoals PaMa uit Den Haag (38 leden), Willibrordus uit Bodegraven (35 leden), A Capelle uit Capelle ad IJssel (30 leden). Het zijn alle drie koren met veel jonge aanwas in de tienerleeftijd die muzikaal-liturgisch op een hoog niveau presteren. Dit valt ondermeer af te lezen aan hun prestaties op het Nationaal Kampioenschap Jongerenkoren waar de 1e prijzen van 2004, 2005 en 2007, en de liturgische prijzen van deze jaren naar koren uit het Bisdom Rotterdam gingen. Wat kunnen we leren van deze koren?

De communicatie met pastor en parochie heeft een duidelijke invloed op het koor. De houding van het parochiebestuur t.o.v. het koor varieert van 'meewerkend en betrokken' tot 'passief gedogen'. De relatie met de pastor varieert van 'positief' tot 'zeer moeizaam' en zelfs 'actief weggagen van jongeren en koren'. Bij de florerende koren zijn beide relaties doorgaans goed. Veel koren hebben te maken met de fusieproblematiek van parochies: kerkgebouwen worden gesloten en het jongerenkoor verliest daarmee haar thuishonk.

De vitaliteit van het jongerenkoor hangt vaak ook samen met de aanwezigheid van een kinderkoor. Daar waar de dirigent van het kinderkoor ook op het jongerenkoor zit is er een goede doorstroming. Ook blijkt dat bij de grotere en actieve jongerenkoren er in de vieringen ruimte is voor eigen inbreng en verantwoording in de liturgie.

Vanuit een aantal koren wordt aangegeven dat het jongerenkoor ruimte geeft om verder te groeien in de geloofsgemeenschap. Een jongere geeft aan hoe zij als niet-gelovige bij het koor kwam, na enige jaren zich heeft laten dopen en vormen, en nu betrokken is bij het jongerenwerk in de parochie. Een pastor geeft aan dankzij het koor pastor te zijn geworden. Een koorlid geeft aan hoe zij als kerkbezoeker 'niets voelde' tijdens de vieringen maar als zingend lid van het koor 'de eucharistie werd ingezogen'. Veel vrijwilligers binnen de parochie zijn of waren lid van het jongerenkoor. Het jongerenkoor en kinderkoor zorgen voor een netwerk van jongvolwassenen en ouders die de kerk bezoeken of als vrijwilliger betrokken zijn. Een parochie geeft aan hoe de terugkeer van het jongerenkoor een impuls en positief, optimistisch gevoel teruggebracht heeft binnen de parochie.

Martin Hoondert schetst het jongerenkoor als een vorm van Small Christian Community dat zich onderscheidt op hun specifieke groepscultuur, hun

repertoire en hun houding ten aanzien van de liturgie. De groeps cultuur is onderdeel van hun identiteit. Zij ervaren die identiteit ook door deze als groep uit te dragen. Jongeren zoeken hierbij gelijkgestemden in binding met de parochie. Dit komt ook tot uiting in de liturgische ervaring van jongeren en in het repertoire waar zij zich in thuis voelen. Het gezamenlijke kenmerk voor dit repertoire is het geprononceerde ritme dat de basis vormt voor een lied. Dit is de huidige algemene muziktaal, opgekomen in de jaren zestig. Het jongerenkoor gebruikt de kenmerken hiervan in een 'softere' vorm die je als koor of gemeenschap kunt zingen.

De jongerenkoren vormen volgens Martin Hoondert een 'Soundgroup'. Zij delen deze gezamenlijke muzikale taal en ontlenen daar hun identiteit aan. Gezien het repertoire dat zij zingen slaan zij een soort brug tussen de muziek buiten de kerk met de muziek in de kerk. Deze eigen houding ten aanzien van de liturgie biedt een kans omdat de jongeren onbevangen kijken naar de liturgie. Uit hun reacties kun je leren hoe je de kloof tussen volks cultuur en liturgische traditie kunt dichten.

Een essentieel kenmerk voor het jongerenkoor is echter de laagdrempeligheid van het lidmaatschap: Je hoeft niet te voldoen aan bepaalde eisen of regels om lid te worden; je mag zijn wie je bent. Dit biedt de veiligheid en de voorwaarde voor succes. Als je vooraf wél eisen stelt en het jongerenkoor verplicht stelt te voldoen aan alle kenmerken die voor een Small Christian Community gelden, verdwijnt het jongerenkoor.

Dr. Martin Hoondert constateert ook dat het niveau van jongerenkoren vaak veel hoger ligt dan dat van gemengde koren en zowel muzikaal als liturgisch zeer doordacht is. Dit blijkt ondermeer op het Landelijke festival te Rijsbergen waar hij de laatste twee jaar voorzitter van de jury was.

Kijkend naar de toekomst moet er volgens Code-X Music en de aanwezigen een traject komen waarbinnen aandacht is voor de jongerenkoren, ondermeer op de volgende onderdelen.

**Best practises.* Waar gaat het goed met jongerenkoren en de parochie, en waarom is dat?

**Gedegen onderzoek* naar de aantallen, leeftijdsopbouw, vitaliteit en functie van de jongerenkoren.

**Meer openheid en ruimte* in de starheid van de huidige situatie creëren door het opsommen van knelpunten en het geven van oplossingen.

**In veel parochies is een omslag nodig* ten aanzien van jeugd. Veel pastores hebben tijd noch affiniteit met kinderkoren en jongerenkoren.

**De manier van lezen en uitleg van lezingen in vieringen.* Jongeren zoeken inspiratie maar de manier van lezen en verkondiging straalt geen

enthousiasme, bemoediging of zelfs betrokkenheid uit. Dit moet bespreekbaar worden. Er zijn heel wat mogelijkheden om dit op eenvoudige manier te verbeteren. Dat levert meteen meer betrokkenheid van jongeren op.

**Een goede parochie is een parochie met een goed jongerenkoor. Deze stelling inzichtelijk maken en onderbouwen.*

Een volledig verslag leest u op www.code-music.nl (Albert Arens)

Orgelmuziek: invullen of opvullen?

U kent dat wel: de viering is in volle gang en sommige handelingen op of rond het altaar nemen wat meer tijd in beslag dan voorzien. Het koor heeft haar motet reeds gezongen, de samenzang is al bod geweest en dus? Dus wordt er naar de organist gekeken met een vragende blik of hij/zij de stilte even wil verdrijven. Want tegen stilte kunnen we blijkbaar niet zo goed

De consciëntieuze organist nu schakelt meteen een paar zachte (want veilige) registers in, zet een akkoord 'klem' met de linkerhand en fiedelt wat algemeen aanvaarde melodiefragmenten met de rechterhand, af en toe met de voet de lagere regionen van het pedaalklavier toucherend. Te veel harmonische of melodische ontwikkeling mag er niet zijn, want je moet natuurlijk abrupt kunnen stoppen als de voorganger kwaad je kant op kijkt

Natuurlijk chargeer ik met bovenstaand voorbeeld, hoewel ik niet graag de organisten in de Engelse kathedralen de kost zou willen geven die op deze manier de tijd doden tussen de laatste repetitie en de aanvang van de Evensong. Elk moment dat we ons orgel laten horen in de viering mag best een overdacht moment zijn, ook indien het moment zich onverwacht voordoet. Er zijn verschillende plekken in de viering te vinden waar het korte orgelspel een functie kan vervullen: tijdens de offerande, op het moment dat de altaartafel nog niet helemaal 'voorbereid' is op de Dienst van de Eucharistie (en/of de collectanten nog niet zijn teruggekeerd!) en op een soortgelijk moment aan het einde van de communie, als blijkt dat reinigen en wegzetten van schaal en kelk nogal wat tijd vergt. Het zijn inderdaad momenten waarop het orgel opvult, maar zelf moeten we het maar houden op invullen. Een ander fenomeen is, gangbaar in steeds meer kerken, het orgelspel na de preek.

Na de preek

Om dit laatste aspect eens even in het zonnetje te zetten: wat wil men daar nu eigenlijk mee? Doorgaans is men van mening dat het zojuist gehoorde de tijd nodig heeft om te bezinken. En bij een goede preek (en die wil iedere voorganger toch leveren?) is dat inderdaad noodzakelijk. Bij het orgelspel na de preek is voor de organist dus de schone taak weggelegd om met zijn orgelspel

het karakter of de teneur van dit verhaal nog even vast te houden, het van een muzikale illustratie te voorzien. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Wat komt er allemaal bij kijken?

In het meest ideale geval zal de voorganger ruim van tevoren weten waar hij over gaat preken en dit kunnen doorgeven aan de organist, zeker als hij in zo'n preek ook nog een bepaalde liedtekst citeert. Maar wellicht is dat voor de praktijk even te idealistisch gesteld. In alle gevallen is het natuurlijk noodzakelijk dat de organist luistert naar de preek. (Op ver weg gelegen, krappe en te warme koorzolders met een bevolking van soms dertig mensen is dat best lastig). Als er in een preek een duidelijke link ligt met de lezingen is een korte improvisatie over de antwoordpsalm beslist op zijn plaats. Sommige preken hebben vaak een erg 'algemeen' karakter, d.w.z. de melodie van Ubi Caritas of het Veni Creator kan als commentaar probleemloos fungeren. Maar na twee keer weten we dat ook wel weer.

Nu is niet iedereen een even handig en kunstzinnig improvisator, velen voelen zich trouwens best ongemakkelijk, al improviserende, wanneer er een gemengd koor rond de klaviatuur op de vingers staat te kijken; zelf ben ik daar geen uitzondering op. Het is verstandig een klein repertoire van korte stukken die als orgelspel na de preek goede dienst kunnen bewijzen paraat te hebben.

Niet lang, niet saai, niet luid

Waar moeten die stukken aan voldoen? In ieder geval moeten ze niet te lang zijn (1 à 2 minuten is vermoedelijk voldoende), mogen ze best wat aandacht trekken in harmonisch of melodieuze opzicht (liturgische muziek mag niet synoniem met 'saai' zijn) en hoeven ze de blaasbalgen van het orgel niet op capaciteit te testen, m.a.w. het geluidsniveau beweegt zich van piano tot mezzoforte.

Er is voldoende orgelmuziek te vinden die aan deze eenvoudige criteria voldoet. Vrijwel iedere organist heeft één of meerdere bundeltjes 'Old English Organ Music for Manuals' van C.H. Trevor voor het grijpen liggen. Daarin vinden we veel tweedelige voluntary's, waarvan met name de inleidende langzame delen zeer geschikt zijn voor het geschetste doel. In de Zuid-Duitse en Zuid-Europese literatuur vinden we ook onnoemelijk veel collecties met voor ons doel geschikte werkjes. Denk maar eens aan Pachelbel, Froberger, Van den Kerckhoven, Boyvin, Cabanilles, Zipoli, Frescobaldi enzovoort. Willen we het voor onszelf een beetje uitdagend houden dan kunnen we ook ons heil zoeken in de laat 19e-eeuwse en 20e-eeuwse muziek.

Nederlandse en Vlaamse orgelmuziek

Alleen al in Nederland en Vlaanderen zijn er fraaie collecties beschikbaar. Wat te denken van de soms wat ondergewaardeerde Intermezzi van Hendrik Andriessen, de Interludia van Antoon Maessen, de Short Inventions van Herman Strategier of de collectie Intieme Stonden van Flor Peeters. Dergelijke

stukken zijn meestal niet al te moeilijk (vaak slechts manualiter of ad libitum pedaal) en hebben nog steeds een idioom dat uitnodigt tot luisteren, dat prikkelt, dat prima functioneert zonder saai of opvullend te zijn. Wat willen we nog meer?

Tot slot

Nog één opmerking voor de organist: het loont de moeite eens na te gaan bij voorganger en kerkgangers hoe men uw invulling van dit soort momenten ervaart: overbodig, te lang, te kort, te gewaagd, te saai? Of juist: prima op z'n plek, uitnodigend tot reflectie, relativerend, een moment van rust in de viering?

Aart de Kort

(met toestemming van de auteur overgenomen uit: Doorgeven, 1/2008)

Van Aart de Kort verscheen in 2005 bij Carus Verlag te Stuttgart (bestelnummer 18.019/00; www.carus-verlag.de) een bundeltje "14 Improvisationen für Orgel" welke ook geschikt zijn voor bovenstaand doel! Van harte aanbevolen. Zie ook recensie 'Freiburger Orgelbuch' elders in dit blad. (RH)

Liturgische muziek-documentatie

Als (gratis!) bijlage bij het Directorium 2008/2009 verschijnt "Liturgische Documentatie Deel 5". Uiteraard kent u allen het Directorium: ruim 140 pagina's liturgische informatie, voor elke dag van Advent tot Advent, voor o.a. pastores, dirigenten en kerkkoren.

De uitgave van "Liturgische Documentatie Deel 5" is een belangrijk naslagwerk voor allen die betrokken zijn bij de voorbereiding en uitvoering van liturgische muziek. Het bevat een eerste uitvoerige lijst van titels van liturgische gezangen (en vindplaatsen ervan) welke door de Bisschoppenconferentie en de Apostolische Stoel bijzonder geschikt zijn bevonden voor gebruik in de eredienst van de rooms-katholieke Kerk en als zodanig zijn goedgekeurd. Een aantal belangrijke kerkelijke documenten in Nederlandse vertaling over liturgische muziek en de uitvoering ervan zijn in de loop van de jaren voor menigeen moeilijk bereikbaar geworden. Daarom zijn deze hier nu samengebracht. Deze uitgave wordt gratis geleverd bij het Directorium voor de Nederlandse Kerkprovincie (2008/2009; 14,95 euro), maar kan ook afzonderlijk worden besteld (12,50 euro per ex.). Prijzen excl. porto- en verzendkosten. Bestellen bij: Adm. Nat. Raad voor Liturgie, postbus 13049, 3507 LA Utrecht. (RH)

Waar haal ik mijn muzieken boeken vandaan?

Veel leden zullen zitten met dezelfde vraag. Je zoekt een bepaalde compositie, achtergrondgegevens over een bepaalde componist, stroming en zoekt andere informatie m.b.t. de koor- en orgelwereld. Uiteraard zijn er diverse websites en een beetje 'googelen' wil soms ook wel wat helpen. Toch onderstaand een kort overzichtje voor liefhebbers om eventueel bij uw favorieten te zetten. Het gaat dus m.n. om (gebruikte) bladmuziek, maar ook boeken over muziek. Uiteraard bent u al bekend met www.donek.nl met alle Nederlandstalige liturgische gezangen van diverse uitgeverijen! (Het grote Donek voor volwassenen en de mini-Donek voor kinderkoren). Als u wat zoekt via www.repertoire.nl, vindt u ook veel info van grote jongens als Gaudeamus, Donemus en de omroepen (zie ook www.mco.nl – muziekbibliotheek). Dan vind je dus repertoire, maar dat is niet bij hen te koop.

Voor gebruikte bladmuziek/boeken onderstaand een overzicht:

- * www.gebruiktebladmuziek.nl is van antiquariaat De Minstreef, Donk 20, in Kampen. O.a. ook boeken over orgels, orgelhistorie, orgelbouw en organisten; info@gebruiktebladmuziek.nl.
- * Een ander antiquariaat en uitgever is Jan Zwart, Vinkenstraat 36, 1506 CM Zaandam, 075-6174695 met www.gebruiktemuziek.nl. Behalve bladmuziek ook boeken en cd's.
- * Uiteraard kunnen we ook terecht bij Boeijenga, Hoofdweg 156, 9341 BM Veenhuizen, 0592-304143, www.boeijengamusic.com; ook voor uitverkochte bladmuziek.
- * Muziekantiquariaat Paul van Kuik (www.paulvankuik.nl) heeft ook een schat aan muziekboeken en bladmuziek online staan. Hij verwijst o.a. ook naar de Duitse site www.zvab.de.
- * Een gesloten muziekantiquariaat (dus zonder bezoekadres) is www.landre.nl.
- * Ook Frits Ham, oud-directeur van koormuziekuitgeverij Harmonia, heeft een gesloten antiquariaat (www.muziekantiquariaat-fritsham.nl) met, hoe kan het ook anders, een groot aanbod aan vocale muziek, maar ook veel boeken (035-5821027).
- * Festivo (www.festivo.nl) uit Amersfoort organiseert ook muziekruilbeurzen!
- * www.antiqubook.nl is ook een bezoek waard.
- * Tenslotte nog "bladmuziek van Bauer tot Bach" bij Volmer Bladmuziek, een kelder aan de Czarinastraat (vlak achter De Dam) in Zaandam.

www.boekenvondst.nl geeft een overzicht van alle muziekantiquariaten, online of met bezoekadres. Ik wens u veel zoekplezier en mocht u een en ander kwijt willen, dan kunt u ook bij terecht! (Ruud Hoogenboom)

Berichten

Nationaal Middenkorenfestival

De derde editie van het Nationaal Middenkorenfestival vindt plaats in Nijmegen op 5 oktober 2008. Er is plaats voor zestien deelnemers. Het festival start om 13.00 uur. Kijk voor meer informatie op: www.code-music.nl. (Albert Arens)

Winnende Wereldjongerendagenlied

Het winnende WJD-lied voor Sydney, 'Receive the power', is in tal van taalversies te beluisteren op de officiële site www.wyd2008.org. (KN, juli '08)

Jonge musici op missie

Twintig Nederlandse jongeren gaven van 9 tot 30 augustus muziekles aan Surinaamse leeftijdgenoten in Suriname. De jongeren leiden in hun eigen parochie of dorp een jeugdkoor of jeugdband. Naast muziekles geven, gaan de jongeren landbouwgereedschappen brengen. Over het project, 'Tools for development' geheten, wordt een documentaire gemaakt, die bij terugkomst Nederlandse koren moet stimuleren een Surinaams koor te adopteren. Dit project is een initiatief van Code-X Music en de bisdommen Suriname en Rotterdam. (KN, 1-8-'08)

Record aantal deelnemers festival Rijsbergen

Het Nationaal Jongerenkorenfestival te Rijsbergen herbergt dit jaar een record aan deelnemers. Er doen 30 jongerenkoren en 11 kindercoren uit het hele land mee.

Mgr. Van Luijn zal het festival openen waarna de competitie vol enthousiasme losbarst. De laatste jaren is het niveau ook in de breedte gestegen. Voor alle koren in de A-competitie geldt dat er een gedegen basis aan stemvorming en muzikale overdracht is. Bijzonder is dat de verplichte werken voor het festival door twintig verschillende auteurs uit de koren zelf is geschreven op het thema van de Wereldjongerendagen. Zij zijn hierbij intensief begeleid door Code Music.

Het festival te Rijsbergen levert zo een wezenlijke bijdrage aan de vitaliteit van koren en hun parochies, en de vorming van de koren zelf.

Zie voor meer informatie www.korenfestivalrijsbergen.nl. (Albert Arens)

Paus waarschuwt voor popcultuur en idolen

Paus Benedictus XVI heeft de duizenden deelnemers aan de Wereldjongerendagen in Sydney gisteren gewaarschuwd voor 'de popcultuur, de consumptiemaatschappij en valse idolen'. Hij wees erop dat de apostelen tweeduizend jaar geleden zich tegen de ontaarding van de cultuur keerden, toen ze de kerk stichtten. Benedictus constateerde dat 'onze wereld moe is van de hebzucht, uitbuiting en verdeeldheid, de eentonigheid van valse idolen en halve antwoorden en de pijn van valse beloften'. (NHD, 18-7-'08)

Geen partizanenlied? Dan geen uitvaart!

Een populair Italiaans partizanenlied is inzet geworden van een knallende ruzie tussen een dorpspastoor en nabestaanden van een overleden oud-partizaan. De pastoor van het Noord-Italiaanse Pordenone vond het niet gepast dat het inhoudelijk oppervlakkige 'Bella Ciao' tijdens de uitvaartmis ten gehore zou worden gebracht, hoewel dat de uitdrukkelijke wens was van de familie van de 80-jarige Egidio Cozzi. Dat pikte de familie niet en besloot toen helemaal af te zien van een kerkelijke teraardebestelling. De familie koos voor een burgerlijke plechtigheid. Mèt blaaskapel èn 'Bella Ciao'. (KN, 9-5-'08)

Internationaal Congres 'muziek in uitvaartrituelen'

De Internationale Werkgroep Universa Laus (kerkmusici en liturgisten) besteedt tijdens het komend congres aandacht aan de rol van muziek bij uitvaart, begrafenis en crematie in de multiculturele en multireligieuze samenleving.

In Drongen (België) worden ongeveer zeventig deelnemers verwacht uit Oosten West-Europa, Noord- en Zuid-Amerika. Kunstfactor is betrokken bij de organisatie van dit evenement in de persoon van Siem Groot, beleidsmedewerker r.k. kerkmuziek. Ook geeft Kunstfactor secretariële ondersteuning.

Een belangrijke inhoudelijke bijdrage is afkomstig van prof. dr. Martin Hoondert, bijzonder hoogleraar 'muziek en christendom' vanwege de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging aan de Universiteit van Tilburg. Hij spreekt over 'uitvaartrituelen en transformatie van religiositeit' – ritueel en muziek in een complexe context.

Het congres vindt plaats in 'De Oude Abdij' te Drongen, van 18 t/m 22 augustus 2008. Halverwege de week vindt een excursie plaats naar Gent, met een bezoek aan de Sint-Baafskathedraal (o.a. het muziekarchief) en het Begijnhof. (Nieuwsbrief Kunstfactor, juli '08)

Troostrijke koorzang in top 400

Radio 4 zond eind mei de Top 400 uit van favoriete klassieke muziekstukken, gekozen door de luisteraars. Opvallend is dat in de top tien maar liefst acht vocale werken staan, waarvan twee Requiems, een Passion, een Stabat Mater en een Miserere. Droevige en dus troostrijke koorzang raakt mensen blijkbaar het meest. De Matthäus Passion van J.S. Bach staat op 1. Bach bezet ook de derde plaats met de Hohe Messe. Nummer twee in de lijst is het Requiem van Mozart. In de top 400 staan maar liefst 47 stukken van Bach, 27 van Mozart en 26 van Beethoven. Voor meer informatie en een overzicht van de Top 400: www.radio4.nl. (RH; Zing, juli/aug.'08)

Nieuw blad GOV en KNOV

Met het verschijnen van 'NotaBene' is het eerste nummer van de nieuwe gezamenlijke actualiteitenkrant van de GOV-VvK en de KNOV. Het is een belangrijke stap in het proces naar de fusie van deze verenigingen die in 2009 moet gaan plaatsvinden. Vanaf juni 2008 verschijnen 'Het Orgel' en 'Muziek & Liturgie' afwisselend maandelijks. Daarmee is er een einde gekomen aan 'De Orgelkrant'.

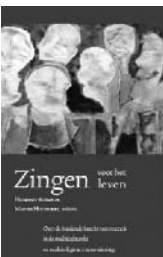
Mededelingen CvK wordt digitaal

Het kwartaalblad "Mededelingen Centrum voor de Kerkzang" wordt met ingang van 2009 een digitale nieuwsbrief met dezelfde titel. Alleen als men geen internet heeft kunnen leden het per post blijven ontvangen. Daarmee kan het bestuur sneller en actueler nieuws brengen. Ook bespaart deze keuze het bestuur veel tijd, werk en geld. (Mededelingen CvK, voorjaar '08)

Nieuw pand voor Kunstfactor in Utrechtse binnenstad

Beeldend, Dans, Muziek, Schrijven en Theater: alle disciplines van Kunstfactor komen in november 2008 fysiek samen aan de Kromme Nieuwegracht 66 in Utrecht. Zo kunnen de afdelingen nog beter samenwerken om de nieuwe taken als sectorinstituut uit te voeren. Behalve Kunstfactor zijn vele andere landelijke amateurkunstinstellingen in Utrecht gevestigd. Naar verwachting verhuizen alle medewerkers van Kunstfactor in de loop van november naar de Kromme Nieuwegracht. Het gebouw aan de Kromme Nieuwegracht stamt uit de 17e eeuw en was tot 2007 de locatie van de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht. (Nieuwsbrief Kunstfactor, juli '08)

Zingen voor het leven

Ter gelegenheid van het afscheid van Siem Groot als beleidsmedewerker rooms-katholieke kerkmuziek van Kunstfactor, werd hem op 20 juni het boek Zingen voor het leven aangeboden. Zingen voor het leven is een speciaal voor Siem Groot samengesteld werk. Musici, theologen, liturgiewetenschappers en beoefenaars van de ritual studies leverden een tiental bijdragen over muziek vanuit het perspectief van religieuze en culturele diversiteit.

Geïnteresseerden kunnen Zingen voor het leven voor 12,50 euro bestellen via receptie-muziek@kunstfactor.nl of via 030 233 5600. (Nieuwsbrief Kunstfactor, juli '08)

Afscheid Siem Groot bij Kunstfactor

Op vrijdag 20 juni nam Kunstfactor afscheid van Siem Groot, beleidsmedewerker rooms-katholieke kerkmuziek. Groot was

sinds 1 januari 1984 voor de rooms-katholieke kerkmuziek werkzaam op landelijk niveau bij de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV). De steunfunctie van de NSGV is per 1 januari 1990 overgenomen door de Samenwerkende Nederlandse Korenorganisaties (een van de voorgangers van Kunstfactor). Het afscheid van Siem Groot bestond uit een minisymposium over de rol van religie en (amateur)kunst in de Nederlandse multiculturele en multireligieuze samenleving en een receptie.

project PKN-liedboek

In het voorjaar van 2007 gaven de Protestantse Kerk in Nederland, de Algemene Doopsgezinde Sociëteit, de broederschap der Remonstranten en de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB aan de Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied (ISK) de opdracht een nieuw liedboek samen te stellen dat kan bijdragen aan de eenheid van de kerk. Sinds het besluit van de Generale Synode is er al het een en ander gebeurd. Er is een coördinator aangesteld door de ISK: ds Pieter Endedijk. Deze heeft de dagelijkse leiding van het redactieproces en treedt initiërend op met betrekking tot de beproeving van (delen van) een nieuw liedboek.

Met het installeren van een redactie en acht redactionele werkgroepen is op vrijdag 9 mei in de Bergkerk te Amersfoort het startsein gegeven voor het werk aan het nieuwe liedboek voor de kerken. Uit een dubbel zo groot aantal belangstellenden zijn ruim zestig theologen, musici, taalkundigen en liturgisten geselecteerd die zich gaan wijden aan de samenstelling van de liedbundel. Van R.K.-zijde participeren overigens Dr. Ko Jooose (redactie en werkgroep 'gebeden en teksten') en Jos Beijer (werkgroep 'psalmen'); R.K.-adviseurs zijn Andries Govaart en Prof.Dr. Anton Vernooij. Via nieuwsbrieven en het internet (www.kerklied.net) zal elke belangstellende het project kunnen volgen. Het boek moet in 2012 verschijnen.

(RH; NotaBene, juni '08; Mededelingen CvK, voorjaar '08)

Open Monumentendagen

Op 13 en 14 september zijn weer de Open Monumentendagen. Menige kerk is dan ook weer open en vaak wordt er ook orgel- en koormuziek gebracht. Via Kunstfactor wordt publicitaire ondersteuning geboden middels o.a. de website www.monumenteninmuziek.nl (RH; Zing, juli/aug.'08)

Masterclass orgel in Raamsdonk

Op zaterdag 4 oktober wordt op de orgels van de Sint-Bavokerk in Raamsdonk een openbare Masterclass gegeven door Bram Beekman, hoofdvakdocent orgel aan het Brabants Conservatorium te Tilburg. Dit gebeurt in het kader van het festival Raamsdonk Orgeldorp, dat dit jaar in het teken staat van "Jongeren & Orgelmuziek". Doelgroep voor deelname aan de masterclass zijn jongeren tussen de 15 en 25 jaar met orgelles, die wel eens overwogen hebben in de

toekomst verder te gaan met orgelspelen, bijvoorbeeld op een conservatorium. Deze dag biedt je de gelegenheid 2 stukken voor te spelen aan een gerenommeerd hoofdvakdocent orgel. Zo kun je eens rustig proeven of een orgelopleiding ook iets voor jou zou kunnen zijn, zonder meteen een stressvol toelatingstentamen af te moeten leggen.

Als je wilt deelnemen, dan wordt je gevraagd het volgende voor te bereiden:

- Een orgelwerk van Bach (max. 5 minuten).
- Een orgelwerk uit het oeuvre van Mendelssohn-Bartholdy, bijvoorbeeld een deel uit een van de zes orgelsonates of het Preludium in G (max. 5 min) de componist die dit jaar in de Raamsdonkse concertserie centraal staat.

Beide stukken worden uitgevoerd op het fraaie Verschuierenorgel (17 / II / vP) uit 1986.

Geïnteresseerde deelnemers kunnen contact opnemen met mevrouw Suzan Wijnbergen (secretaris van het organisatiecomité: svob@planet.nl of tel. 0162 580901). Het inschrijfformulier is te downloaden op de website www.orgelsbavo.nl. De te spelen werken moeten van te voren worden doorgegeven. De kosten voor deelname bedragen € 15,-. Dit bedrag overmaken op banknummer 143042009 onder vermelding van masterclass en er wordt een certificaat uitgereikt.

Masterclass Graham Barber

De bekende Engelse organist Graham Barber verzorgt op zaterdag 18 oktober 2008 een Workshop Romantic English Organ Music in de St. Christoforuskerk in Schagen en op zondag 19 oktober geeft hij er een concert (15.30 uur). Aan de workshop kan men actief en als hospitant deelnemen. Opgave vooraf bij Tjeerd van der Ploeg, 0299-437023, tjeerd@ploegvander.demon.nl. Info: www.nicholsonschagen.nl. (Doorgeven, 2/2008)

Studiedag Engelse koormuziek

Op 22 november vindt vanaf 10.30 uur in de Janskerk te Utrecht een workshop plaats rond Engelse koormuziek. Het is een activiteit van de Schola Liturgica in samenwerking met de Schola Davidica. Aan het eind van de middag zal afgesloten worden met een Evensong. Het grootste deel van de workshop zal staan onder leiding van Katherine Dienes Williams, organist en master of the choristers van Guilford Cathedral. Ze heeft al diverse malen workshops geleid van de Schola Liturgica en begeleidt ook regelmatig projectkoren van deze schola in Engeland. Ook Lisette Bernt zal de leiding van een deel van de workshop op zich nemen. Lisette is al vele jaren de dirigent van de Schola Davidica. Gert Oost zal het orgel bespelen. Voor meer informatie: info@zingeninengeland.nl. (Mededelingen CvK, voorjaar '08)

41ste Internationaal Heinrich Schütz Festival – Den Haag

Van 2 tot 5 oktober 2008 wordt in de Den Haag het 41ste Internationale

Heinrich Schütz Festival georganiseerd door de Stichting Haagse Kerkmuziek Evenementen in nauwe samenwerking met de Internationale Heinrich-Schütz-Gesellschaft e.V. Kassel.

Tijdens het Festival zal naast Heinrich Schütz de 100 geleden geboren componist Hugo Distler centraal staan, die zich als geen ander de muziek van Schütz eigen heeft gemaakt. Het gevarieerde programma biedt concerten van gerenommeerde ensembles zoals het Nederlands Kamerkoor, het Gesualdo Consort en La Suave Melodia. Daarnaast is er o.a. een wetenschappelijk symposium met Duitse en Nederlandse musicologen, een minifestival waarop acht Haagse kamerkoren zich presenteren. Zondagmorgen 5 oktober is er een feestelijke kerkdienst in de Kloosterkerk. De concerten en referaten vinden plaats in alle belangrijke Haagse binnenstadskerken.

Uitvoerige informatie is te vinden op www.schutzfestival.nl

Stichting Gaudeamus

Stichting Gaudeamus is vanaf 1 januari 2008 opgegaan in het Muziek Centrum Nederland (MCN). De bij dit nieuwe sector voor muziek betrokken organisaties zijn: Donemus, De Kamervraag, Dutch Jazz Connection, De Jazzorganisatie, het Nederlands Jazzarchief en het Nationaal Pop Instituut. Meer informatie over het nieuwe centrum is te vinden op www.muziekcentrumnederland.nl.

Nieuwe St.Jansmis Pirenne beschikbaar

De nieuwe St. Jansmis van de onlangs overleden Maurice Pirenne zal in september 2008 aan alle parochies in het bisdom 's Hertogenbosch gratis worden verstrekt. Ze is ook verkrijgbaar via de Diocesane Gregoriusvereniging of het bisdom. Het is de bedoeling dat de koren deze mis in het jubileumjaar 2009 op het programma nemen. (L. Becht)

Kathedrale orgelconcerten Rotterdam

In de Laurentius- en Elisabethkathedraal, Mathenesserlaan 307, 3021 HK Rotterdam, zijn er gratis orgelconcerten op 12 september (Petra Veenswijk) en 3 oktober (Bert den Hertog). Voor meer info: www.kathedraalrotterdam.nl/koren/muziek.

Orgelnetwerk Noord-Holland

Een aantal organisatoren van orgelconcerten in Noord-Holland boven het IJ besloot in 2007 te gaan samenwerken bij de promotie van het orgel en de georganiseerde concerten. Een eerste resultaat daarvan is een concertagenda over 2008. In de organisatie participeren: Stg. Vrienden van het Orgel, Stg. Orgelzaal Booy, de concertcommissies van de Grote Kerk Beverwijk en Nicholsonorgel (Schagen), Stg. Pieter Backer Orgel, Stg. Orgeltochten Noord-Holland, Stg. Garrelsorgel Purmerend en Stg. Orgelkring Waterland. Voor méér info: Gerrit Prins, gfrpins@worldonline.nl. (RH)

Nieuwe gregoriaanse schola in Hoofddorp

Voor een nog op te richten gregoriaanse schola in Hoofddorp worden zangers (m) gevraagd. Info en opgave bij Johan de Graaf: 023-5643391; jon@quicknet.nl. (Doorgeven, 2/2008)

Dirigent Gregoriaans gevraagd

Het interparochiële koor 'De vrienden van het Gregoriaans' (30 leden) zoekt een dirigent. Het koor zingt 15 keer per jaar in tal van parochiekerken in West-Friesland. Info: drs J.J. Jong, voorzitter: 0226-421639, j.j.jong@quicknet.nl. (Doorgeven, 2/2008)

Moebiprint nu ook bij Boeijenga

Onlangs mocht ik kennismaken met Wybe Sierksma die de opvolger is van F Boeijenga die, ons allen wel bekend, met zijn prachtige muziekzaak in Sneek resideerde. De heer Sierksma heeft zijn negotie in Veenhuizen, je weet wel de plaats waar vroeger veel zwervers, alcoholisten en misschien (straat) musici gratis met harde arbeid mochten wonen. Boeijenga zetelt in een prachtige villa, een hotel van de voormalige de Haagse hotemetoten die de gevangenen wilden bezoeken. Ook hij specialiseert zich in orgelmuziek en natuurlijk komt er een speciale schap van MoebiPrint met orgelmuziek van Albert de Klerk, Andriessen, Bartelink en noem maar op. www.boeijengamusic.com. (Ton Klos)

Eerste Kerkenbeurs hoopt op duizenden bezoekers

Behalve de Vakantiebeurs en de Verzamelaarsbeurs komt er volgend jaar maart ook een Kerkenbeurs in de Jaarbeurs in Utrecht. De initiatiefnemers van 'Kerk en gemeente 2009' verwachten dat duizenden kerkelijk betrokken mensen langs de ongeveer honderd stands zullen trekken. Misschien ook iets voor de KDOV om hier te staan? (RH; EO-Visie, nr.24/2008)

Koninklijke onderscheiding

Cor Rooijackers werd onlangs koninklijk onderscheiden vanwege zijn grote maatschappelijke verdiensten. Hij is al ruim vijftig jaar actief voor de kerkmuziek. Sinds 1968 bespeelt hij het orgel van de St.Luciakerk in Mierlo-Hout. Ook het kerkkoor staat onder zijn leiding. Tevens is hij penningmeester van de KNOV en sinds 1978 bij de stichting Vrienden van het Robustelly-orgel. (RH; NotaBene, juni '08)

Vrienten schrijft voor kerkdienst

Henny Vrienten, bekend als zanger van Doe Maar en als componist van filmmuziek, heeft zich gewaagd aan muziek voor een kerkdienst. De composities gaan zondag 14 september tijdens een viering van de EUG Oekumenische Studentengemeente in de Janskerk in Utrecht in première. Tijdens de jaarlijkse lieddag in de Janskerk, op zaterdag 20 september, wordt

de muziek ingestudeerd. Vrienden zei enkele jaren geleden in een interview met 'Trouw' dat hij graag liturgische muziek zou schrijven. Twee pastores van de studentengemeente namen daarop volgens het blad van de protestantse gemeente in Utrecht contact met hem op. Vrienden heeft muziek geschreven bij teksten die vier mensen van de EUG hebben aangeleverd. Het koor van de EUG heeft een cd met de composities van Vrienden al opgenomen, die vanaf september te koop zal zijn. (NHD, 11-7-'08)

Wierook tegen depressies

Pastoor Smeets van de Jozefparochie in Ubachs over Worms (Limburg) heeft een speciale manier gevonden om mensen weer naar de kerk te lokken. In het parochieblad prijst hij wierook aan als middel tegen depressies. "Daarom alleen al zou je toch zondags ter kerke gaan", aldus de pastoor. Hij baseert zich op een onderzoek van de Hebreeuwse Universiteit in Jeruzalem. Die ontdekt op basis van proeven met muizen dat bij het verbranden van wierook stoffen vrijkomen die werken als antidepressivum. (NHD, 21-7-'08)

'R.K. Kerk gaat aan vrijheid ten onder'

De katholieke Kerk in Nederland gaat niet ten onder omdat zij te streng en te star is, maar omdat zij de gelovigen volkomen vrij laat. Dat zegt Theo Schepens, universitair docent aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit van Tilburg in een interview met "Brabants Dagblad". De katholieke Kerk in Nederland gaat zwaar gebukt onder een enorme leegloop. "Het kan best zijn dat de katholieke Kerk in Nederland op haar einde loopt", aldus Schepens. "Ik denk dat de Kerk leegloopt omdat ze mensen niets met te bieden heeft. De godsdienstige inhoud is flinterdun geworden". Volgens Schepens is het een misvatting dat "de Kerk leegloopt omdat ze te star en te streng is, maar ik kom die starheid in de praktijk zelden tegen. Het Brabantse katholicisme is een godsdienst waarbij vooral niks hoeft en alles mag". (KN, 6-6-'08)

Liturgische eerbied moet terug

In een uitsluitend tot de priesters gericht schrijven (welke wel aan liturgische medewerkers moet worden doorgegeven) vragen de bisschoppen de eerbied in de liturgie terug te brengen. De brief stelt nadrukkelijk Christus als de hogepriester van de liturgie op de voorgrond in wiens naam de priester de heilige handelingen omwille van het heil mag verrichten.

Dit alles moet zich o.m. uiten in correct liturgisch taalgebruik (het woord 'tafel' waar altaar bedoeld is, kan niet meer. 'Tafelgebed' dient dus weer 'eucharistisch gebed' te worden!). Een heel gevoelig punt betreft de plaats van het kerkkoor, dat vaak tussen hoofdaltaar en altaartafel staat opgesteld. Die ruimte moet vrij blijven, aldus de bisschoppen. Zij vragen kerkmusici en –koren uitdrukkelijk hieraan mee te werken.

Mensen mogen merken dat een kerk een plaats is om God te ontmoeten.

Daarom kan en mag een kerk niet verhuurd worden. Concerten en voorstellingen dienen van religieuze aard te zijn en moeten “in zekere mate een verkondigend en lofprijzend karakter hebben waarbij het gepast is om ook enkele gebedsmomenten te houden”. (RH; KN 30-5-'08)

Nieuwe 'Gotteslob'

In 1975, en nog sterk in de ban van het Tweede Vaticaans Concilie, verscheen het legendarische lied- en gebedsboek 'Gotteslob'. Na het Jubeljaar 2000 werd het de Duitstalige bisschoppen uit Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk Zuid-Tirol en Luxemburg echter duidelijk dat het boek diende aangepast. Meteen werd de opdracht gegeven een nieuw lied- en gebedsboek samen te stellen, waarin ook nieuwe liederen een plaats kunnen krijgen.

De nieuwe versie, waarvoor een werkgroep uit 2.500 liederen uiteindelijk 500 behield, is klaar en wordt in enkele parochies al op proef gebruikt. Volgens de website van het bisdom Münster zijn de reacties sterk verdeeld. Veel lof is er voor de nieuwe gebeden, maar er is vooral ook kritiek op de Engelstalige en Latijnse liederen die in de nieuwe 'Gotteslob' zijn opgenomen. “Het credo in het Latijn zingen is verheffend, maar welke kerkbezoeker verstaat de Latijnse geloofsbelijdenis?”, vraagt de koorleider van de Sint-Libertusparochie in Münster zich af. Lof is er wel voor het feit dat de nieuwe liederen makkelijk kunnen meegezongen worden. De voorlopige versie van het liedboek werd tot Pinksteren in 190 representatief geachte parochies uitgetest. Momenteel worden de reacties gebundeld. Volgt een definitieve versie, die ook door de Duitstalige Belgen in ons land tijdens hun vieringen zal worden gebruikt. (www.kerknet.be, 5-6-'08)

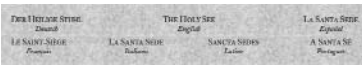
'Christelijke componisten vangen bot'

De Kunstenbond van de CNV heeft een onderzoek ingesteld naar de afdracht die christelijke koren en bands en evangelische gemeenten betalen aan de auteursrechtenorganisatie Buma. De bond vreest namelijk dat hiervan geen cent bij de veelal christelijke componisten en tekstschrijvers terecht komt. "Bij navraag bleek dat deze gelden ergens op een grote hoop landen", aldus de bond. Christelijke componisten en auteurs, zoals Elly & Rikkert Zuiderveld, Ralph van Manen en vele anderen zijn ook van auteursrechterlijke inkomsten afhankelijk. Ook het Leger des Heils, dat nogal wat componerende leden telt van wie het werk eveneens elders wordt gespeeld, heeft het nakijken. Bovendien valt aan de koren, gemeenten en kerken niet meer uit te leggen waarom ze er voor moeten betalen, moppert de bond. De Buma zegt verbaasd te zijn. "We hebben van de bond een brief ontvangen. We hebben de kwestie meteen intern uitgezet, maar kunnen ons eigenlijk niet voorstellen dat het op deze manier zo fout is gegaan." De Kunstenbond beweert de Buma alle benodigde informatie vergeefs te hebben aangeboden, maar de zegsvrouw kon daar in dit stadium niet op reageren. (www.katholiekederland.nl, 8 juli '08)

Mariamusical in première in Vaticaan

Een musical over het leven van de Maagd Maria en haar rol in de geschiedenis heeft de zegen gekregen van kardinaal Tarcisio Bertone en de Pauselijke Raad voor Cultuur en Sociale Communicatie. De première van 'Maria van Nazareth: Een Verhaal Dat Doorgaat' (Mary of Nazareth: A Story That Continues) zal volgende week dinsdag plaatsvinden in audiëntiezaal Paulus VI in het Vaticaan. De musical volgt het leven van Maria: haar jeugd, haar tenhemelopneming en dan haar wederkeren als brenger van vrede. Volgens de producer gebruikt de show wel wat 'dichterlijke vrijheid' door Maria als moderne vrouw te portretteren. Priester en Maria-theoloog Stefano De Flores was als consultant verbonden aan de productie. "Ik vroeg mezelf, 'wie is Maria van Nazareth, en hoe past ze binnen een musical?' Maria is zonder meer de grootste vrouwelijke celebrity in de geschiedenis en een contactpunt tussen alle religies." De hoofdrol in de Mariamusical wordt gespeeld door Alma Manera, sopraan en voormalig deelneemster aan de Miss Italië-verkiezingen. De muziek is geschreven door Stelvio Cipriani, een 70-jarige componist die onder andere verantwoordelijk is voor de muziek uit de films Piranha Part Two: The Spawning, Black Orgasm en Sex of the Devil. In totaal werken 40 acteurs, 12 balletdansers en het orkest van het Calabriaanse Theater Francesco Cilea mee aan de productie. (www.katholiek nederland.nl, 13-6-'08)

Latijn herleeft op website Vaticaan

De officiële taal van de Rooms-Katholieke Kerk, het Latijn, staat sinds vandaag ook op de website van het Vaticaan naast het

Italiaans, Engels, Frans, Spaans, Duits en Portugees. Op de Latijnse pages van de website van de Heilige Stoel staan Bijbelse teksten en andere belangrijke documenten waaronder de catechismus. Het Vaticaan zal persberichten echter niet in het Latijn gaan vertalen. Latijn wordt al eeuwen niet meer actief gesproken, al pleit de Heilige Stoel geregeld voor de herinvoering van deze 'dode' taal. (www.katholiek nederland.nl, 9-5-'08)

Psalm 43 voor herdenking verzet

De eerste groep Nederlanders die door de Duitsers werd gefusilleerd, op 13 maart 1941, zong met de dood voor ogen psalm 43. De groep van achttien werd bekend door het gedicht 'Lied van de achttien doden' van Jan Campert. De Dordtse Wilhelminakerk - de kerk van het verzet - wil daarom van psalm 43 een vaste waarde maken bij de nationale dodenherdenking.

Het initiatief vindt gehoor bij de Raad van Kerken en kan in ieder geval overmorgen in Dordrecht op navolging rekenen. In 43 kerkdiensten - van protestantse, rooms-katholieke, evangelische, en gereformeerde gezindten - zal de psalm te horen zijn. "Psalm 43 is zowel historisch als religieus van groot belang. Ik hoop dat deze psalm kan uitgroeien tot een lied van nationale

betekenis bij onze dodenherdenking”, zegt Henk Berrevoets, voorzitter van de werkgroep 4 mei Dordrecht en initiatiefnemer van de psalm-43-actie. (www.katholieknederland.nl, 2-5-'08)

Orgelbouwnieuws

Vier miljoen euro voor orgelrestauraties

Vrijdag 13 juni jl. heeft de directie van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM), namens minister Plaskerk (OCW), in het Orgelpark te Amsterdam zo'n vier miljoen euro aan beschikkingen uitgedeeld voor in totaal 26 historische orgels. Eind vorig jaar werden bij de RACM 38 aanvragen voor orgelrestauraties ingediend met subsidiabele kosten tussen de 150.000 en 300.000 euro. Daarvan zijn er 26 gehonoreerd w.o. voor de volgende R.K. kerken: Lambertus (Vessem), St. Agatha (Lisse), Nicolaaskerk (Nieuwegein), Lambertus (Someren), Bonaventura (Woerden), Laurentius (Voorschoten), Willibrordus (Deurne). (RH; NotaBene, juli/aug.'08)

Tekorten ondanks subsidie orgels

Nogal wat stichtingen reageren teleurgesteld op de vrijdag toegekende subsidies voor de restauratie van kerkorgels door de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM). Kerken die minder subsidie kregen dan gevraagd hebben aanvullende middelen nodig om het tekort aan te vullen. Dat sommige subsidies lager uitvallen, komt doordat de RACM het subsidiabele uurloon voor orgelrestauraties heeft verlaagd. Voor het eerst zijn de subsidies voor orgelrestauraties nu berekend aan de hand van het subsidiabele uurloon voor bouwkundige restauraties. Dat bedraagt 41 euro, terwijl het werkelijke uurloon van orgelmakers tussen de 47 en de 51 euro ligt.

Mr. Christiaan Steenbergen, secretaris van de Vereniging van Orgelbouwers in Nederland (VON), is over dat verschil hoogst verbaasd. „Het slaat werkelijk nergens op dat het uurloon voor de bouwsector als norm dient voor de orgelmakers”, zegt hij. „Orgelmakers moeten meer kosten maken voor alles wat bij ingewikkelde restauraties komt kijken.” Steenbergen heeft namens de VON eerder protest aangetekend bij de RACM. „Die zegt dat ze daar niets aan kunnen doen, omdat de norm voor het subsidiabele uurloon voor orgelmakers is vastgesteld door het ministerie van Economische Zaken. Als VON onderzoeken we wat we hiertegen moeten ondernemen”, zegt Christiaan Steenbergen.

Er zitten bij de RACM te veel juristen, werd tijdens de uitreiking van de subsidiebeschikkingen vernomen. Van de driehonderd medewerkers daar zijn er vijftien constant bezig met de afhandeling van bezwaar- en beroepsschriften tegen de dichtgetimmerde subsidieregeling. Het kabinetsbeleid is ook in de

monumentenzorg gericht op deregulering en vermindering van administratieve lasten. Daarom wordt het rijksadvies aan de gemeenten bij de verlening van monumentenvergunningen voor een groot deel afgeschaft. Slechts bij wijziging, verplaatsing of sloop van een monument zal de RACM nog advies uitbrengen. In normale gevallen kan een gemeente ook volstaan met advisering door andere deskundigen. De RACM blijft wel de rijkssubsidies verdelen en blijft ook het kenniscentrum voor de monumentenzorg.

Twaalf van de 38 subsidieaanvragen zijn niet toegekend. Volgens drs. Ben de Vries, woordvoerder van de RACM, is dat toe te schrijven aan de subsidiabele restauratiekosten. Die moesten tussen de 1,5 en de 3 ton zitten. Ook zijn er aanvragen afgewezen omdat er voor dit jaar maximaal 4 miljoen euro beschikbaar is. Tot de afvallers behoren de rooms-katholieke kerken van Vollenhove, Everdingen, Maastricht, Schiedam, Esch, Rijssen en Brielle en hervormde kerken van Wilp, Geervliet, Mensingeweer en Heinenoord en de Waalse Kerk te Leiden. (www.rknieuws.net, 16-6-'08)

Boskamp, H. Willibrord

Het subsidiebeleid van de overheid lijkt op een loterij. Zo ervaart het bestuur van de rooms-katholieke H. Willibrordkerk Boskamp dat beleid. Tot grote ontzetting van alle betrokkenen liep de kerk onlangs een subsidie mis. De manier waarop dit gebeurde was voor het kerkbestuur aanleiding om Tweede Kamerleden te benaderen. De overheid heeft ruim twee weken geleden veel geld verdeeld onder rijksmonumenten die met een restauratie-achterstand kampen. Boskamp ging ervan uit te kunnen meeëten uit die ruif. Er ligt immers al sinds 2004 een goedgekeurd restauratieplan en de kerk uit 1860 wordt er zichtbaar niet beter op. De ontgoocheling was dan ook groot dat het bericht kwam dat Boskamp niets krijgt. „Vooral de uitleg die daarbij werd gegeven is ons een beetje in het verkeerde keelgat geschoten”, zo zegt vice-voorzitter Herman van der Linde. Het komt er op neer dat Boskamp zo'n vijf jaar geleden al eens 9500 euro aan subsidie kreeg voor een kleinere ingreep aan het orgel. Nu blijkt dat elke bijdrage - hoe klein ook - je voor jaren uitsluit van subsidie. (www.rknieuws.net, 27-7-'08)

Woerden, Bonevantura

De parochie heeft er lang op moeten wachten, maar dankzij een subsidieverlening kan nu de restauratie van het hoofdorgel in de Bonaventurakerk in Woerden in gang worden gezet, meldt het Algemeen Dagblad. De r.k.-parochie heeft bijna 147.000 euro toegekend gekregen van de rijksdienst voor monumentenzorg. De kerk moet zelf ook een flink bedrag bijleggen. De restauratie begint naar verwachting in april 2009 en neemt ongeveer een jaar in beslag. Het orgel is tussen 1917 en 1919 gebouwd door orgelbouwer Jos Vermeulen uit Alkmaar. Het is een rijksmonument. (www.rknieuws.net, 19-7-'08)

Strijp, St. Trudo

Het orgel van de Sint-Trudokerk in Strijp is aan een grote opknapbeurt toe. Om de daarvoor benodigde vijftig mille bij elkaar te brengen, organiseert het orgelfonds activiteiten. Een ervan is het orgelconcert van Eric Koevoets met deelname van vrouwenkoor La Confiance, dat zondag om 16.00 uur begint in de kerk op het Sint-Trudoplein. De toegang is gratis. Na afloop is er een collecte. Het concert is niet alleen bedoeld om aandacht te vragen voor de hoognodige restauratie. Het Orgelfonds Sint-Trudo en het parochiebestuur willen het orgel uit de religieuze hoek halen en aantrekkelijk maken voor een breder publiek. "Mensen moeten gewoon de kerk in kunnen lopen voor de muziek", vindt secretaris en amateurorganist Dirk Moree. "Een kerkorgel wordt meestal geassocieerd met kerkdiensten en religieuze muziek. Maar voor geen ander instrument zijn zoveel composities geschreven. Om de ongekende mogelijkheden te presenteren, gaan we orgelconcerten geven in combinatie met zang, dans, videopresentatie en andere muziekinstrumenten. Klassiek, religieus, romantisch of modern, alles kan. Tijdens het Multiculturele Festival op 31 augustus willen we zelfs een Antilliaanse drumband laten meespelen."

De stichting Orgelfonds werd in 1985 opgericht om het door de firma Verschueren uit Heythuizen, na de Tweede Wereldoorlog herbouwde orgel in de oude glorie te herstellen. Voorzitter en medeoprichter Willy Verhagen: "Toen hadden houtwormen de windladen aangetast en waren de geitenleren blaasbalgen versleten. Alle pijpen moesten eraf voor een grote schoonmaakbeurt. Dat zijn er ruim 3300, waarvan de grootste vijf meter en de kleinste amper een centimeter lang is. Geld inzamelen ging toen makkelijker dan nu. We collecteerden iedere week in de Trudo- en de Theresiakerk, hielden kienavonden en de winkeliers doneerden veel. We haalden toen 165000 gulden op." Uit onderzoek van de Katholieke Klokken en Orgelraad blijkt dat dit keer de restauratie ongeveer vijftigduizend euro gaat kosten. Volgens de orgeladviseurs is het veelzijdige en veelvuldig gebruikte muziekinstrument een dergelijke onderhoudsbeurt meer dan waard. De parochie, de stichting Orgelfonds en het bisdom kunnen de hoge kosten niet zelf opbrengen. Daarom worden er de komende tijd niet alleen concerten gegeven, maar worden ook een cd en dvd opgenomen en kunnen sympathisanten een orgelpijp of een ander onderdeel van het orgel adopteren. (www.rknieuws.net, 4-7-'08)

Wijhe, O.L.V. Onbevlekt Ontvangen

In de rk kerk aan de Stationsweg in Wijhe werd 18 mei tijdens een plechtige eucharistieviering het gerestaureerde Maarschalkerweerdorgel ingezegend door pastoor Van der Vegt. Met het voltooien van de restauratie van het orgel is een prachtig eind gekomen aan het 14 jaar durende orgelproject. De laatste weken is door orgelbouwer Nico Slooff met hulp van de vele vrijwilligers waaronder de

zeer vakbekwame Jan van de Beukel en Henk Ruiter heel hard gewerkt aan de laatste fase: het technisch klaar maken van het orgel, het plaatsen van de pijpen, intoneren en stemmen. De kerk lag werkelijk bezaaid met 448 orgelpijpen van een tin/loodlegering en houten exemplaren. De grootste is drie meter lang en de kleinste heeft een toongevend gedeelte van zo'n 15 millimeter. Heel voorzichtig en met handschoenen aan moesten al die pijpen en pijpjes, het klavier, de balg (die wordt niet meer gebruikt maar dat zou eventueel wel kunnen) en andere onderdelen teruggeplaatst worden in de gerestaureerde houten orgelkast. Buiten de kast staat de speciale stille elektromotor die constant een bepaalde hoeveelheid lucht in het orgel kan blazen.

Na het intoneren, het afstemmen op elkaar van verschillende pijpgroepen, kon het orgel gestemd worden. Al met al veel en tijdrovend werk voor de orgelbouwer uit Lekkerkerk die iedere werkdag 's ochtends vroeg de kerk binnenstapte en pas half tien 's avonds de deur weer achter zich dichttrok. Eten en overnachten deed hij in diverse gastgezinnen. Over het orgel is hij zeer te spreken. „Heel mooi orgel met een prachtige brede romantische klank. Ook groot genoeg voor deze kerk die erg gehorig is.” De vrijwilligers noemt hij grandioos. „Die zijn zo gemotiveerd en hebben die kast zo perfect gerestaureerd. Zo'n project is ook goed voor de onderlinge band en bovendien is dit orgel nu ook echt hun eigen orgel geworden.” (www.rknieuws.net, 16-5-'08)

Het orgel is in eerste aanleg van rond 1880 en werd gebouwd door Maarschalkerweerd en Zn te Utrecht. De oorspronkelijke locatie is onbekend. In 1895 wordt het orgel, opnieuw door Maarschalkerweerd en Zn. geplaatst in de kapel van het R.K. Wees- en Oudeliedenhuis Sint Hiëronymus te Utrecht. Daarbij werd ook het oude front gebruikt, de zij- en achterwanden worden vernieuwd. Omdat het Hiëronymushuis in 2007 wordt verbouwd tot appartementen, komt het orgel in 2005 in de opslag van het Aartsbisdom Utrecht (Dijnselburg, Zeist). Daaruit wordt het in 2006 verkocht aan de parochie te Wijhe en geplaatst in de zuidertransept. Het orgel staat geheel in een zwelkast, bediend door een ijzeren (lepel)trede. De frontpijpen zijn deels sprekend (groot octaaf van de Octaaf 4). Het pijpwerk staat opgesteld op een gecombineerde sleeplade met twee ventielkasten. Het pijpwerk van Manuaal II staat voorop de lade. De Subbas 16 is uitgevoerd als transmissie van de Bourdon 16 en functioneert van C-d1 via een vanaf een moteurslade aan de linkerzijkant in de kas. (www.orgelnieuws.nl, 21-5-'08)

Dispositie:

Manuaal I (C-f3): Bourdon 16, Prestant 8, Roerfluit 8, Violino 8 (vanaf f), Octaaf 4.

Manuaal II (C-f3): Holpijp 8, Viola di Gamba 8 (C-H i.c.m. Holpijp), Fluit dolce 4.

Pedaal (C-d1): Subbas 16 (transmissie Man. I)

Speelhulpen: Koppeling Klav. (I-II), Koppeling Pedaal (P+I), Windlosser.

Ottersum, St. Jan de Doper

In april heeft Flentrop Orgelbouw uit Zaandam de werkzaamheden aan het orgel in Ottersum afgerond. Het orgel heeft geheel nieuwe windladen (sleepladen) en heeft een mechanische tractuur gekregen (registertractuur met direct-contacten). Op www.orgelottersum.nl zijn de voorgeschiedenis en de projectuitvoering te lezen. Bovendien is er een fotoverslag van alle activiteiten en de wederbouw van het vernieuwde instrument. Aanbevolen! (RH, SOL-nieuwsbrief mei '08)

Amsterdam/Buitenveldert, Augustinus

Het B. Pels-orgel (1935, gewijzigd H. Schreurs, 1977) ziet er op het oog goed uit, maar behoeft renovatie. De (bijna duizend) membranen van het 26 registers tellende orgel zijn na 75 jaar versleten, dus er zijn acties nodig. Eén van die acties: "Ook is het mogelijk de organist voor een bedrag van 100 euro thuis te laten spelen. De voldoening is dan groot, want dan kunt u zich in de toekomst feliciteren met weer een compleet orgelgeluid". We wensen organist Vincent Kuin en dirigent Herman Paardekooper veel succes! (RH; Samen Kerk, mei '08; www.augustinusparochie.nl).

Alkmaar, parochie HH. Mathias-Laurentius

Op zondag 24 augustus is met een feestelijk orgelconcert een 'nieuw' orgel, bestaande uit onderdelen van de oude orgels uit de wijkkerken H. Joseph, Pius X en de voormalige Don Bosco, ingewijd. Het nieuwe orgel is geplaatst in de wijkkerk H. Joseph en speelt gemakkelijk en zeer direct. Het is te vergelijken met een mechanisch orgel met een speciale techniek welke voor de eerste keer wordt toegepast door orgelbouwer Flentrop. (Samen Kerk, juli/aug.'08)

Montfoort, Johannes de Doper

De restauratiecommissie van de Bethelkerk op Urk heeft een unieke aankoop kunnen doen. Origineel pijpwerk van de Utrechtse orgelbouwer Abraham Weere, dat in Montfoort overbodig is geworden zal gebruikt worden bij de restauratie van het Meere-orgel op Urk. Op 26 april werd het historische pijpwerk overgedragen en onder leiding van adviseur Stef Tuinstra zorgvuldig uit het in onbruik geraakte Pels-orgel in de R.K.-kerk van Montfoort gehaald. De negen registers werden goed verpakt getransporteerd.

Het orgel op de koorzolder in de parochiekerk van Joh. de Doper werd in 1939 gebouwd door de firma Bernard Pels uit Alkmaar. Daarbij werd pijpwerk gebruikt uit het voormalige Meere-orgel uit 1805. Het Pels-orgel is al bijna twintig jaar niet meer in gebruik. De parochie maakt al geruime tijd gebruik van een mechanisch orgel van Fama en Raadgever uit 1971, dat beneden naast het priesterkoor is opgesteld. Cees van de Poel, orgeladviseur van de KKOR, concludeerde bij onderzoek van het Pels-orgel dat van de 22 registers er negen beduidend ouder zijn, waarvan in elk geval zes van Meere. Verder

onderzoek moet dat nog uitwijzen. Dat het Pels-orgel nu overbodig raakt, komt omdat de parochie de koorzolder wil vrijmaken voor een nieuw verwarmingssysteem. De nog bruikbare delen zullen worden verkocht, de rest zal worden gesloopt.

Het orgel in de Urker Bethelkerk werd in 1792 door Abraham Meere gebouwd voor de R.K.-schuikerk in IJsselstein. Sinds 1910 staat het orgel op het voormalige eiland en is daarmee het oudste orgel van de provincie Flevoland. (RH; De Orgelvriend, juni '08, NotaBene, juni '08)

Obdam, St. Victor

In ons vorige KDOV-blad maakte ik al melding van een kerkenveiling voor de restauratie van het orgel. Nu wordt de laatste hand eraan gelegd (geplande oplevering half september) door een groep vrijwilligers o.l.v. Hans Martin van Orgelbouw Alkmaar. Ook amateur-orgelbouwer Cor Molenaar (69) is hierbij betrokken. De onkosten van bijna 30.000 euro werden met de kerkenveiling al opgehaald! Na de laatste lastige klus, het intoneren, kan het ruim tachtig jaar oude pneumatische orgel (Vermeulen, 1921) dan weer klinken. Het werd sinds 1971 niet meer gebruikt; organist Nico Jansen speelt op het toen aangeschafte kleinere koororgel. Dank zij twee tongregisters kan ook Franse orgelliteratuur worden vertolkt op dit 'romantische dorpsorgel', aldus een bericht in het Noordhollands Dagblad (7-6-'08)

Westwoud, St. Martinus/Medemblik, St. Martinus

Het Klop-orgel (zie KDOV-blad zomer 2008) is weer retour naar de St. Martinuskerk te Medemblik. Organist/eigenaar Frans Visser is per 1 juli 2008 gestopt in Westwoud.

Engels orgel in Harlingen

In de St. Michaelskerk te Harlingen worden al enkele jaren Evensongs gehouden. De grote kruisbasiliek, die in 1881 door Alfred Tepe werd gebouwd, beschikt over een Adema-orgel uit 1898. Dit orgel bevindt zich in een torennis en kan vanwege de grote afstand tot het priesterkoor niet als begeleidingsinstrument gebruikt worden. Er wordt nu getracht om een Foster and Andrews-orgel (1879, 22 stemmen, 3 manualen en pedaal) uit het Schotse Lochee aan te schaffen en te plaatsen in het noordertransept. Particulieren kunnen een gift overmaken op rek.nr. 60.49.18.437 t.n.v. Stichting Foster and Andrews orgel Harlingen, te Arum. (RH; NotaBene, juli/aug.'08)

Hengelo, St.-Lambertusbasiliek

In augustus 2008 is de restauratie en uitbreiding van het orgel van de St. Lambertusbasiliek door Adema's kerkorgelbouw afgerond. Het bestaande drie-klaviers orgel is uitgebreid met een vierde klavier in zwelkast. De speeltafel is geheel gedigitaliseerd.

De dispositie na uitbreiding telt 58 Registers, 32 Koppelingen en 2 Tremulanten.

Op zondag 12 oktober zal orgel tijdens een feestelijke eucharistieviering van 11.00 uur door aartsbisschop Eijk worden gewijd. 's Middags is er een feestconcert met vaste organist Louis ten Vregelaar en zijn Poolse collega Thomas Nowak, organist van de Lambertikkerk in Münster.

De Dispositie is:

I Groot Orgel - Prestant 16', Viola Major D. 16', Prestant 8', Fluit Harmoniek 8', Bourdon 8', Octaaf 4', Roerfluit 4', Quint 2 2/3', Octaaf 2', Cornet D. 5 st, Mixtuur 3-4 st, Trompet 8'.

II Positief Expr. - Quintadeen 16', Holfluit 8', Viola di Gamba 8', Vox Coelestis 8', Prestant 4', Dwarsfluit 4', Nasard 2 2/3', Flageolet 2', Terts 1 3/5', Cymbel 3 st, Dulciaan 16', Trompet 8', Schalmey 4', Tremolo

III Reciet Expr. - Bourdon 16', Prestant 8', Fluit Harmoniek 8', Salicionaal 8', Holpijp 8', Fluit Octaviant 4', Viola 4', Piccolo Harmoniek 2', Basson 16', Trompet Harmoniek 8', Basson-Hobo 8', Klaroen Harmoniek 4', Tremolo

IV Echo - Salicionaal 8', Quintadeen 8', Prestant 4', Blokfluit 4', Roerquint 2 2/3', Gemshoorn 2', Superquint 1 1/3', Nachthoorn 1', Scherp 3 st, Kromhoorn 8',

Pedaal - Resultantbas 32'm Prestant 16'm Subbas 16'm Zacht Gedekt 16'm Openbas 8', Fluitbas 8', Gedekt 8', Koraalbas 4', Ruischpijp 3 st, Bazuin 16', Trombone 8'

Gouda

Het Stangenberger-orgel uit 1918 van de Oud Katholieke Kerk van St. Jan de Doper in Gouda is gerestaureerd door Adema's Kerkorgelbouw. De dispositie is hierbij gewijzigd; het Hoofdwerk krijgt een nieuw vervaardigde Mixtuur-Cornet. Dit register vervangt de huidige Quint 2 2/3'.

Op 20 september 2008 wordt het orgel in gebruik genomen met een feestelijke vesperviering, waarna het orgel zal worden gedemonstreerd.

Dispositie:

Manuaal I - Prestant 8', Bourdon 16', Roerfluit 8', Octaaf 4', Woudfluit 2', Mixtuur-Cornet

Manuaal II - Gamba 8', Holpijp 8', Fluit 4'(harm.)

Pedaal - Subbas 16' (transmissie man ,)

Koppels - I+II , P+I, P+II

Uitgaven & recensies

Missa Solemnis (Löwenthal/Oosterhuis)

Onlangs verscheen bij het (protestantse) Centrum voor de Kerkzang (CvK) een "Missa Solemnis" van Tom Löwenthal op tekst van Huub Oosterhuis. Uiteraard niet de vaste misdelen, maar een serie teksten die samen één geheel vormen; de liturgie als één doorgaand gezang (als 'cantus'), waarmee in de 'Ter Inleiding' wordt verwezen naar de liturgisch-muzikale zangtraditie van de oude kerk en het gregoriaans. "Deze Missa Solemnis is bedoeld om gevierd te worden als kerkdienst. Zij bestaat uit een 'dienst van het woord' (de nummers 1-9) en een 'dienst van de tafel' (eucharistie/avondmaal). Na nummer 7 kan een toespraak of preek volgen, na nummer 11, een parafraze op het Onze Vader, volgt het delen van brood en wijn". De teksten zijn m.n. uit het Oude Testament. Eucharistie of Avondmaal, het maakt allemaal niet zo uit. Het is dan ook een uitgave i.s.m. de Stichting Leerhuis en Liturgie en de Dominicaanse Gemeenschap Huissen. Voor gebruik in de R.K. liturgie in zijn geheel totaal ongeschikt, maar de losse nummers zijn deels wellicht bruikbaar. Deze 'vernieuwende' liturgische muziek is overigens al gecomponeerd in 1991.

Voor mij ligt dan ook de 'concertante' (klavieruittreksel-)uitvoering met orgel en piano (in welke kerk vind je die goed op elkaar afgestemd?). Deels dubbelkorig en met een pittige pianopartij vraag je je toch af op tot welk publiek of uitvoerend koor men zich hierbij richt. In ieder geval niet voor breed gebruik in de doorsnee R.K.- of PKN-kerk! Bij de Stichting Leerhuis en Liturgie is ook nog de volledige partituur (incl. trompet, trombone, hoorn, tuba en slagwerk) beschikbaar. Volgens het Medelingenblad van het Centrum voor de Kerkzang (voorjaar '08, blz.4-7) wil ze "met het uitgeven van deze, voor de Nederlandstalige markt van liturgie en kerkmuziek grote, compositie tegelijk ook uitdrukking en vorm geven aan haar bredere doelstelling en inzet bij te dragen aan de ontwikkeling en beschikbaarstelling van goede vocale liturgische muziek", aldus Wim Krist. Wat mij betreft als liturgische muziek een grote misser, maar als uitvoering à la de Matthäus Passion bruikbaar. Zelf denk ik dat het CvK haar geld beter had kunnen besteden! Jammer. (Ruud Hoogenboom)

* Missa Solemnis (Löwenthal/Oosterhuis), uitg. Centrum voor de Kerkzang, Huissen, 2008. CvK, Irene Gootjes, Stadsdam 1, 6851 AH Huissen, 026-3264422. Eerder verscheen er in 1991 een cd (Mirasound CD 399075), te bestellen bij Stg. Leerhuis en Liturgie, Keizersgracht 96, 1015 CV Amsterdam, 020-6256940. Daar is ook de volledige partituur beschikbaar; losse partijen zijn opvraagbaar via het CvK.

Gregoriaans leren zingen voor beginners

Onlangs verscheen van de hand van Wim Boerekamp een eigen cursusboek voor beginners Gregoriaans. De methode is een uitgebreide zangopleiding

(ook stemvorming heeft een plaats gekregen!) of cursus van tien geheel uitgewerkte lessen van twee uur. We vinden hierin nog elementen uit niet meer beschikbare methodes van Justine Ward, Willem Gehrels en dr. Kat van de Haarlemse Koorschool. De methode is bestemd voor iedereen die in een koor/schola wil gaan zingen of een nieuw koor wil oprichten. Het is ook geschikt voor bestaande koren, die niet alleen willen bijspijkeren met een neumenstudie, maar ook met stemvorming, solfège en koorclank aan de slag willen: de cursus geeft veel praktische voorbeelden en oefenstof met kernwoorden! De (herziene) cursus werd op 8 april 2008 goedgekeurd door Kunstfactor in Utrecht. De presentatie vond plaats op 8 mei met een concert in de St. Willibrorduskerk in Deurne. De eerste cursus was in 2006 met 41 aanmeldingen; dit resulteerde in twee nieuwe koren in Noord-Limburg! Bij voldoende deelname wil de auteur in de periode sept.-dec. 2008 eens in de maand een voorbeeldles geven voor belangstellenden; dit is in het voormalige Missiehuis van de Paters S.V.D. (nu Hotel Willibrordhaeghe, Vlierdenseweg 109) in Deurne. Neem hiervoor contact op met de auteur.

Helaas ontbreken in de literatuurlijst goede (al dan niet recente) boeken/methodes als "Gregoriaans in de steigers" van M. Hoondert (2003), "Gregoriaans zingen, een handreiking" van J. Elemans (2003), "Basiscursus Gregoriaans" van Dom E. Cardine (1979), "Inleiding tot het Gregoriaans en de liturgie" van J. Boogaarts (1985), "Elementaire kennis betreffende het gregoriaans" van C.H. Schonk (1997) en "Het Gregoriaans als bron van de Europese muziek" van J. Valkestijn (2000). De methode ziet er qua uitvoering wat amateuristisch uit. Voordelen zijn de betere betaalbaarheid en de aandacht voor stemvorming. In die zin hoop ik dat bestaande scholae hiermee hun kwaliteit kunnen verbeteren, nieuwe leden beter kan bedienen en er nieuwe gregoriaanse scholae zullen ontstaan. Aanbevolen dus! (Ruud Hoogenboom)

* "Gregoriaans leren zingen voor Beginners" is een uitgave in een stevige ringband (A4-formaat) en kan voor 30 euro (incl. porto- en verzendkosten) besteld worden bij de auteur, Wim Boerekamp, Berkenstraat 21, 5753 GJ Deurne, tel. 0493-313796, w.boerekamp@chello.nl. ISBN 978-90-9023089.

Orgelbegeleidingen van het Gregoriaans

Het komt steeds vaker voor dat organisten worden gevraagd te spelen in een kerk van een andere geloofsrichting. In de rk-kerk komt die organist nog wel eens voor het probleem te staan dat hij een stukje gregoriaans moet begeleiden. Er zijn verschillende uitgaven die hem/haar in staat stellen om gregoriaans te begeleiden.

De oude uitgaven van de begeleidingen van het Graduale en Kyriale van Julius Bas, Flor Peeters (in de serie Nova Organo Harmonia) en Henri Potiron zijn niet meer in de handel. Ook de begeleidingen van het Kyriale en Cantuale van Euphemia Bank zijn uitverkocht. Van Euphemia Bank zijn nog wel leverbaar, maar dan in de oude orde van voor het concilie (1974), de begeleiding van het

Requiem, Missa Pro Defunctis (7,85 euro), en de huwelijksmis, Missa Pro Sponso et Sponsa (4,90 euro).

De begeleidingen die wèl leverbaar zijn, zijn verzorgd door l'abbé Ferdinand Portier, een van de monniken van Solesmes. Het Graduale Romanum comitante organo is in drie delen verschenen:

Deel 1 de belangrijkste feesten als Kerstmis, Pasen, Hemelvaartsdag, Pinksteren, Allerheiligen, enz.. (172 pagina's, 43,70 euro);

Deel 2 de zondagen van de advent en van Pasen (196 pagina's, 47,50 euro);

Deel 3 de gewone zondagen (272 pagina's, 55,25 euro)

Liber cantualis comitante organo (73 pagina's, 32,15 euro):

Missa Primitiva (Kyrie XVI, Gloria XV, Alleluia, Credo I, Sanctus XVIII, Post consecrationem, Ad Oracionem dominicam, Agnus Dei XVIII en Ad dimittendum populum), Cantus in ordine missae occurrentes (Asperges me, extra tempus paschale en Vidi aquam, tempore paschali), Missa I: Lux et origo, Missa IV: Cunctipotens genitor Deus, Missa VIII: De angelis, Missa IX: Cum iubilo, Missa XI: Orbis factor, Missa XVII: Adventus & Quadragesimae (waarin ook Credo III), Missa Pro Defunctis.

Cantus varii (38 gezangen als Adoro te, Alma Redemptoris Mater, Ave Maria, Ave verum, Laudate Dominum, Magnificat, Puer natus, Regina caeli, Salve Regina, Tantum ergo, Te Deum, Ubi caritas, Veni Creator enz.)

U kunt deze uitgaven bestellen bij Annie Bank Edition.

Laus Deo – Begeleiding voor HaFaBra-ensembles

Bij ruim twintig gezangen uit de bundel “Laus Deo” zijn zettingen gecomponeerd voor blazers-ensembles. De samenstelling van deze groepen is zeer uiteenlopend: vierstemmig klarinetensemble; koperensemble; zettingen voor fluit, hobo, klarinet en fagot. De originele composities en arrangementen zijn van Roger Niese, Gerard Sars, Paul Mestrom, Jan D. van Laar, Jos Besselink, Hans Besselink en Jan Raas. Uitgave van Bronsheim Muziekuitgeverij Brunssum, www.bronsheim.nl, Music@bronsheim.nl. De prijs van complete partituur is 19,60 euro. Bij elke compositie zijn aparte partijen voor de instrumenten verkrijgbaar. (Harrie Muskens, Mededelingen CvK, voorjaar '08)

Viering van Vrede

Een bundel met zes composities op oude Engelse melodieën en zes compleet nieuwe composities. De teksten hebben betrekking op het kerstverhaal; daarnaast zijn er Bijbelteksten aangegeven, waardoor het geheel het karakter van een kerkdienst (vergelijkbaar met ‘A festival of lessons and carols’). De muziek is voor SATB-koor, met veel éénstemmige fragmenten (kinderkoor, volkszang), en orgelbegeleiding. Componisten en arrangeurs zijn o.a. Ray Shepherd, Geke Bruining en Jan de Jong. Bij de uitgeverij zijn enkele uitgebreidere koorversies verkrijgbaar en arrangementen voor variabele

muziekensembles. Afzonderlijk hiervan is een eenstemmige bundel uitgegeven. (Harrie Muskens, Mededelingen CvK, voorjaar '08)

* "Viering van Vrede", uitgave Intrada Heerenveen, prijs 24,95 euro; afzonderlijke bundel 2,45 euro.

Sterke synthese

Jolanda Zwoferink zet met deze tweede cd haar project voort de vijf orgelsymfonieën van Arie J. Keijzer op te nemen. Ze speelt de vierde en vijfde symfonie op het orgel van de Madeleine, het eerste werkstuk (1846) van Aristide Cavallé-Coll in Parijs. Vreemd, een moderne en protestantse Hollandse componist op een Frans romantisch instrument? Totaal niet. Keijzers muziek is stevig geworteld in de traditie en niet de dunste van die wortels reiken tot César Franck. Toch doet dat allemaal niets af aan de individuele uitdrukingskracht en authentieke spiritualiteit van deze muziek, waarin een sterke synthese wordt bereikt. Dit boeiende repertoire vindt in Zwoferinks intense vertolking de best denkbare verdediging. De vijfde symfonie, die pas dateert van vorig jaar, is aan haar opgedragen. Glasheldere opname, met beknopte en kundige toelichting van Henco de Berg. Aanbevolen. (Henk Rijkers, in: Katholiek Nieuwsblad, 25-7-'08)

* Arie J. Keijzer, l'Intégrale des Symphonies IV&V. ZWF 3331556, 22,50 euro ; te bestellen via www.zwoferinkcd-productions.nl of Prestare, Veerplein 53, 3331 LD Zwijndrecht.

Eerste H. Communieproject

Een project voor de voorbereiding op de Eerste H. Communie! Het is geschreven door Peter Vermaat o.f.s., bisschoppelijk gedelegeerde voor de theologische en spirituele vorming van het bisdom Groningen-Leeuwarden. Er is veel aandacht besteed aan de bijgevoegde muziek: het zijn goede liederen afkomstig uit eerdere uitgaven. Op de bijgeleverde cd's – een muziek-cd en een meezingversie – worden de liederen gezongen door het Sint Vitus Jeugd- en Kinderkoor uit Leeuwarden o.l.v. Hendrikje van de Berg; de arrangementen van de begeleiding zijn van Johan Siemensma.

* "Het Geheim van de Eucharistie", uitg. Bisdom Groningen-Leeuwarden, prijs 29 euro; www.bisdомgroningenleeuwarden.nl (Harrie Muskens. Mededelingen CvK, voorjaar '08)

Code Music; twee uitgaven

"Ik heb je iets te zeggen": Zes nieuwe composities die geschreven zijn op verzen uit de perikoop Joh. 16, 12-20. De tekstschrijvers en componisten hebben deze liederen geschreven voor het Nationaal Jongerenkorenfestival te Rijsbergen 2007. Auteurs zijn o.a. Albert Arens, Albert van der Woerd, Brigit Calame, Robert Kempen en Ronald Jansen. Het bekroonde lied van de compositiewedstrijd 2006 is aan de bundel toegevoegd; tekst en muziek zijn

van Ferry de Jong. Prijs: 16 euro.

“Mensen zullen opstaan”: De drie verplichte werken van het Jongerenkorenfestival Poeldijk 2007. De teksten zijn van Marcel Zagers, de muziek is van Jos Diergaarde, Ronald Pes en Nanda van Duivenvoorde. Prijs: 14 euro.

Bestellen bij: Code Music, www.code-music.nl, tel. 0345-513994. (Harrie Muskens; in: Mededelingen CvK, voorjaar 2008)

Meerstemming inzingen

Er zijn veel dirigenten (u toch niet, hoop ik?) die het inzingen beschouwen als verplicht corvee; een vervelend oponthoud aan het begin van de repetitie; of het kwartiertje waarin de koorleden binnendruppelen en de rest even wat toonladders riedelt. Het kan ook anders. Tijs Krammer (zelf dirigent van closeharmonykoor Leeuwenhart en vocal Group Vocalicious) breekt een lans voor zinvol en afwisselend inzingen. In het boek “Meerstemmig inzingen”, dat onlangs bij De Haske verscheen, geeft hij warming ups voor de stem en voor de oren: praktische voorbeelden en oefeningen met o.m. toonladders, intervallen, chromatiek en ritmiek. Ook heeft hij speciale inzingoefeningen voor koren die lichte muziek zingen. Op de website www.inzingen.nl vindt u meer informatie en een aantal oefeningen uit het boek.

* Tijs Krammer, “Meerstemmig inzingen”, 90 blz., 12,95 euro. ISBN 978904312902-2, uitg. De Haske (0513-653053); sales@dehaske.com (Zing, mei/juni '08)

Wat is liturgische muziek

In dit boek gaat liturgist en musicoloog Jeroen de Wit in op wat liturgische muziek is. Hij staat met name stil bij de werking van muziek, de relatie tussen muziek, religiositeit, symboliek, rituelen en tekst. Dát er in de christelijke eredienst gezongen en gemusiceerd wordt is voor de auteur vanzelfsprekend. Het gaat hem om de vraag naar het hóe en waaróm. Wat is de functie van muziek voor de expressie van religiositeit, voor de vorming en werking van rituelen, voor de opbouw van een persoonlijke en collectieve spiritualiteit? De Wit stelt fundamentele vragen en komt tot verhelderende antwoorden en overtuigende inzichten.

Inhoud

1. Inleiding
2. Muziek en religiositeit
3. Muziek en symboliek
4. Muziek en rituelen
5. Muziek en tekst
6. Muziek en liturgie
7. Muziek en bijbel

8. Muziek in de eucharistie
9. Muziek en de kerk
10. Muziek en spiritualiteit

Heel goed dat al in het eerste hoofdstuk de terminologie wordt verhelderd; wat is het verschil tussen religieuze muziek, rituele muziek, sacrale (of gewijde) muziek, geestelijke muziek, liturgische muziek, bijbelse muziek, kerkmuziek en spirituele muziek! Religie vormt een onderdeel van de cultuur, de emotie speelt dus een rol. Iedereen is wel religieus (ook al zal een atheïst dat ontkennen). Te vaak, te gemakkelijk en te veel hebben symboliek en rituelen afgedaan in de R.K. kerk: muziek heeft toch ook verbeeldingskracht, onze cultuur kent toch ook vele rituelen. Het is goed dat De Wit hier nog eens aandacht aan schenkt en tot nadenken aanzet. Tekst en melodie zijn soms onlosmakelijk met elkaar verbonden; wat dan te denken van melodieën die onderling uitwisselbaar zijn (GvL 419a en b, 443, 444, 451, 575 en 635). Hoe vaak houdt u zich hiermee bezig? Hoe zat het met de muziek in de bijbel; onze liturgie houdt er direct verband mee! Een mooi stukje over de 'opvoedkundige taak van de kerkmuziek' (blz.72), "De muziek is dus dienstbaar aan het woord en aan de liturgie" (blz.74); eigenlijk een onveranderde visie, van alle tijden! Het is goed dat de hedendaagse mens zoiets weer eens tot zich laat doordringen.

"Wat is liturgische muziek" is aantrekkelijk vormgegeven met veel beeldmateriaal, notenvoorbeelden en een veelkleurige omslag. Elk hoofdstuk eindigt met enkele vragen ter verwerking van de stof, of ter bespreking in liturgische werkgroepen. Jeroen de Wit schreef een inhoudelijk rijk boek dat verplichte kost is voor kerkmusici, liturgisten, studenten theologie en kerkmuziek en allen die verantwoordelijk zijn voor de muziek in de katholieke eredienst.

De vragen laten overigens veel open; "Het Vaticaan stelt, dat ... Wat vindt u van deze richtlijn" (blz.15). Zijn richtlijnen dan niet richtinggevend of kun je ze naast je neerleggen? Aan de andere kant zet dit boek aan tot reflectie/nadenken en diepgang. Liturgische muziek moet niet alleen maar 'leuk' zijn om 'samen te doen'. Het is veel méér! Eigenlijk vraagt dit boek om een grondige inhoudelijke bespreking, maar onze ruimte is beperkt. Van harte aanbevolen. (Ruud Hoogenboom)

* Jeroen de Wit, "Wat is liturgische muziek, betekenis en achtergronden van de muziek in de christelijke eredienst". Een uitgave van Uitgeverij Abdij van Berne, ISBN 978-90-8972-005-4, 96 pagina's – Prijs: 15,00 euro; Bestellen: info@berneboek.com, 0413-291394.

Kerklied wordt christelijk levenslied?

Wordt het kerklied geleidelijk aan het christelijke levenslied?

Theologiestudenten herkennen zich nauwelijks meer in Liedboekliederen en hun docenten weten weinig weg met de taal en de tonen van deze tijd. De kerk zingt niet meer uit één mond.

* Bulletin voor Charismatische Theologie, nr. 57, met artikelen van o.a. Bert de Leede, Kees van Setten en Marcel Barnard. Uitgave Paraklesis, Ouderkerk aan den IJssel, verkoop@paraklesis.nl, tel.0180-687333, prijs 7,50 euro (Mededelingen CvK, voorjaar '08).

Freiburger Orgelbuch

Het orgelspel in de liturgie is zeer bepalend voor de sfeer. Het is dan ook belangrijk dat de organist – zeker wanneer hij of zijn niet een groot improvisator is – zorgvuldig zoekt naar goede literatuur waarmee hij voor, tijdens en na de viering bij kan dragen aan een juiste beleving van hetgeen door de geloofsgemeenschap gevierd wordt.

In het Duitse aartsbisdom Freiburg ontstond het initiatief om een boek uit te geven met een groot aanbod van orgelliteratuur die met name voor de rooms-katholieke eredienst bruikbaar is, het Freiburger Orgelbuch. Hoewel de Duitse orgelliteratuur in dit boek vanzelfsprekend een grote plaats inneemt is er ook een goede en soms verrassende keuze gemaakt uit het repertoire dat in andere Europese landen is ontstaan. Zo zijn er uiteraard werken opgenomen uit Engeland, Frankrijk en Italië, maar ook uit minder voor de hand liggende gebieden als Scandinavië en Oost-Europa. Zelfs Nederland en België zijn vertegenwoordigd, onder andere met een bruiloftsmars (Marche nuptiale) van Aart de Kort, organist van de kathedraal te Rotterdam.

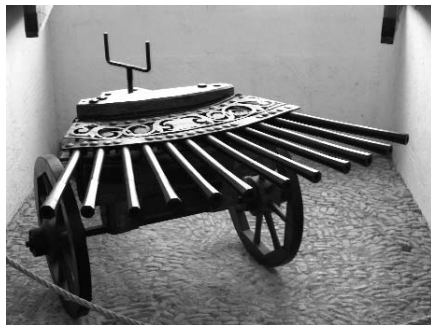
Hoewel het boek in eerste instantie is bedoeld voor gebruik in de liturgie, hebben de samenstellers er bewust rekening mee gehouden dat het ook voor de lespraktijk dienst kan doen. De leerling/student moet dan wel een zeker speelniveau bereikt hebben, want hoewel de tekst op de achterkaft spreekt over een 'leichten bis mittleren Schwierigkeitsgrad' is het boek over het algemeen niet geschikt voor beginners.

De organist wordt overigens wel geholpen door korte toelichtingen – met registratie-aanwijzingen – bij ieder werk en met artikelen over de geschiedenis en de kenmerken van de orgelmuziek in een bepaald land of gebied. Bovendien is er ook een cd verschenen waarop 23 van de in totaal 95 werken worden uitgevoerd door zes organisten op vier verschillende orgels. Voor kerkorganisten die op zoek zijn naar verbreding van hun orgelrepertoire is het Freiburger Orgelbuch een echte aanrader. (Bert Stolwijk, in: Doorgeven 1/2008)

* "Freiburger Orgelbuch. Musik für Gottesdienst, Konzert und Unterricht. Uitgave: Carus (www.carus-verlag.de) Band 1: Hauptteil. Carus 18.075; Band 2: Musik zum Halleluja. Carus 18.075/10. CD: Carus 18.075/99. Boeken en cd zijn rechtstreeks te bestellen, maar ook via Nederlandse bladmuziekwinkels en uitgeverijen verkrijgbaar.

Kermuziek en humor...

Op mijn vakantie in Frankrijk (Dordogne) bezocht ik o.m. Castelnaud. In dit kasteel was een wapenmuseum. Tot mijn grote verbazing stond ook een orgel ('orgue') opgesteld, maar wel een andere dan u gewend bent: Een wapen (16e eeuw, vermoedelijk uit Duitsland) met 12 kanonnen, dat loden ballen kon schieten (16-18 mm) gedeeltelijk naar een ontwerp van Leonardo da Vinci! Waar 'tongwerken' al niet goed voor zijn! (RH)

Een van de musici, waarmee Albert de Klerk zich zeer verwant voelde, was de cellist Hart Nibberich, een man met een vlijmscherpe humor. Ik weet bijna zeker, dat ik zijn naam verkeerd schrijf, maar zo klonk deze in mijn oren.

Eenmaal, in een fractie van een seconde, mocht ik hem aanschouwen.

Hij passeerde mij toevallig, maar zeer passend, voor de muziekwinkel van Alphenaar in de Kruisweg (uiteraard in Haarlem).

Hij had een bolrond gezicht, dikke brilleglazen, een welige, zwart overwoekerende en enigszins verwilderde haardos en dikke lippen, kortom, hij kon zo uit de romantiek zijn weggegaan.

Hij liep met een cello onder zijn arm en at een broodje ; vermoedelijk haastte hij zich naar het zoveelste concert of repetitie.

de Klerk kon een licht gegrinnik niet onderdrukken, als hij over dit fenomeen begon te vertellen.

Zo vertelde hij dat Hart Nibberich tijdens een repetitie van een symfonie van Roussel met een zuur gezicht en misnoegd zat te begeleiden, want hij had een gruwelijke hekel aan dit werk van Roussel, maar hij moest wel voor zijn broodje.

Tijdens de repetitie trad een bediende de zaal binnen met een zak vol contant geld voor uitbetaling.

Per ongeluk liet hij onder luid gerinkel de zak vallen, waarop Hart Nibberich riep " Ziezo, dat klinkt beter"..

Weer een andere keer, ook tijdens een repetitie, kwam een dienstbode de zaal in, die werkte bij een beroemde zangeres, waarvan bekend was, dat zij met veel mannen het bed deelde.

De dienstbode snelde naar voren en zei tegen de dirigent : "Mevrouw kan niet komen, want zij ligt met angina in bed"

Hierop riep Hart Nibberich : "En.....wie zou dat nu wel zijn, die Angina ?".

Kermuziek en humor...

vervolg

Eens stond hij naast een collega in het herentoilet, na de zoveelste repetitie en uitvoering van de jaarlijkse Mattheuspassion, toen hij zei : "Allemaal mooi en wel, maar ik ben toch blij, dat ik m'n eigen gezeik weer eens kan horen".

In onze tijd beschikte de R.K.Kermuziekschool niet over een clavecimbel, maar daar wist Frans Tersteeg wel iets op te verzinnen.

Hij plaatste op de vilten koppen van de hamers in de piano punaises, zodat er een rinkelend geluid ontstond, dat heel in de verte deed denken aan een clavecimbel. Waarom hij later toch "De plenumlijder" werd genoemd is me nog altijd een raadsel gebleven.

Zo plaatste ik eens een metronoom hoog boven de speeltafel van het Pelsorgel om het ritme er goed in te houden.

"Zeg Babel", zei de Klerk "zou jij die klopgeest even weg willen halen?".

Hij bezat een vlijmscherpe, bijtende humor, om deze te begrijpen moest een leerling over twee eigenschappen beschikken n.l. enerzijds gevoel voor humor en anderzijds een goed relatieveringsvermogen.

De meeste leerlingen hadden dan ook de grootste lol om zijn invallen, en.....wat zeer belangrijk is, hij had veel geduld.

Het enige wat ik altijd gemist heb is dat hij ons nooit liet registreren, maar het altijd zelf deed.

In het eerste leerjaar kregen wij met z'n drieën een uur les, dus ieder zat 20 minuten aan de speeltafel.

Zo speelde ik eens de kleine preludium en fuga in F van Bach. Toen ik klaar was trok de Klerk een tijdlang bedenkelijk aan zijn pijp en zei toen : "Nou Babel, dit doet me nu denken aan de Boerendansen van Siep".

Teun (nu Ton) Klos, die een of twee jaar hoger zat, had een voor hem zeer moeilijk werk opgekregen en na een tijdje zei hij dan ook: "Ik ben er uit". "Dat klopt", zei de Klerk, "want je bent er nog niet in geweest".

Mochten jullie nu denken, dat er onder de leerlingen geen humoristen zaten. dan geef ik tot slot hiervan een saillant voorbeeld : tijdens een warme (!) maaltijd kreeg Ad Hoogenboom, die recht tegenover mij zat, een goddelijke ingeving.

Hij sprak deze historische woorden : "wat kunnen benen van vrouwen toch mooi zijn.....en toch is dat het eerste dat je opzij gooit als je getrouwd bent".

(Hans Babeliowsky).